UCHWAŁA Nr 331 / 7118 / 17
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
w RZESZOWIE
z dnia 23 sierpnia 2017r.

w sprawie przyjęcia projektu zaktualizowanego Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Na podstawie art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486, z późn. zm.) oraz art. 9 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r., poz. 1460, t.j.) w związku z Wytycznymi w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 zatwierdzonymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju w dniu 22 września 2015 r.

Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się projekt zaktualizowanego *Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,* stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Podkarpackiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Bogdan Romaniuk

Załącznik do Uchwały Nr 331 / 7118 / 17
Zarządu Województwa Podkarpackiego
w Rzeszowie
z dnia 23 sierpnia 2017r.

Plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (projekt)

Rzeszów, sierpień 2017

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW 3

1. WPROWADZENIE 6
   1.1 PODSTAWA PRAWNA REALIZACJI EWALUACJI I PRZYGOTOWANIA PLANU EWALUACJI 6
   1.2 CELE EWALUACJI I PE RPO WP 7
2. PRZEDMIOT EWALUACJI 9
3. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI 12
   3.1 PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W PROCES EWALUACJI 12
   3.2 SPOSÓB REALIZACJI BADAŃ 16
      3.2.1 SPOSOBY ZAPEWNIANIA WYSOKIEJ JAKOŚCI BADAŃ 18
   3.3 ROZPOWSZECHNIANIE I WYKORZYSTANIE WYNIKÓW PROCESU EWALUACJI 21
   3.4 BUDOWA POTENCJAŁU EWALUACYJNEGO 23
   3.5 ZASOBY NIEZBĘDNE DO REALIZACJI PLANU EWALUACJI 25
4. PLANOWANE BADANIA EWALUACYJNE 26
   4.1 SYSTEM REALIZACJI I BADANIA HORYZONTALNE 29
   4.2 GOSPODARKA 37
   4.3 INFRASTRUKTURA 41
   4.4 SPOŁECZEŃSTWO 47

Wykaz skrótów

Akronim / skrót	Rozwinięcie / wyjaśnienie
BBE	Baza Badań Ewaluacyjnych
CATI	wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny (ang. *Computer- Assisted Telephone Interview*)
CAWI	wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej (ang. *Computer-Assisted Web Interview*)
CIS	Centrum Integracji Społecznej
CSV	format przechowywania danych w plikach tekstowych i odpowiadający mu typ MIME text/csv (ang. comma-separated values)
DRP	Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GSE RPO WP	Grupa Sterująca Ewaluacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 powołana Uchwałą Nr 174/3555/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 10 maja 2016 r.
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IK UP	Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa
IOB	Instytucje Otoczenia Biznesu
IP WUP	Instytucja Pośrednicząca w realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 - Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
IP ZIT	Instytucja Pośrednicząca z zakresu realizacji instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
IZ RPO WP	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
JE RPO WP	Jednostka Ewaluacyjna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
KE	Komisja Europejska
KFS	Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KJE	Krajowa Jednostka Ewaluacji
KM RPO WP	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
KKZ	Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe
KOWEZiU	Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
KSI SIMIK 07-13	Krajowy System Informatyczny (SIMIK 07-13)
KUZ	Kursy Umiejętności Zawodowych
LSI IP RPO WP	Lokalny system informatyczny IP WUP
LSI IZ RPO WP	Lokalny system informatyczny IZ RPO WP
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MR	Ministerstwo Rozwoju

Akronim / skrót	Rozwinięcie / wyjaśnienie
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NGO	organizacja pozarządowa
OP	oś priorytetowa
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PAPI	papierowy wywiad kwestionariuszowy (z ang. *Paper & Pen Personal Interview*)
PE RPO WP	Plan Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PO	program operacyjny
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
PO PW	Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PZP	ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.)
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ROT	Regionalne Obserwatorium Terytorialne
Rozporządzenie ogólne	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
RPO	regionalny program operacyjny
RPO WP 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013
RPO WP 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SFC2014	system elektronicznej wymiany danych, o którym mowa w art. 74 ust. 4 rozporządzenia ogólnego
SIO	System Informacji Oświatowej
SL2014	aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego
SOPZ	Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia
SQL	ang. Structured Query Language
SRWP	Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020
SZOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WP 2014-2020

Akronim / skrót	Rozwinięcie / wyjaśnienie
STRATEG	system stworzony przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju
SWR	System Wdrażania Rekomendacji
TERYT	Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju
TIK	technologie informacyjno-komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UG	Urząd Gminy
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
UP	Umowa Partnerstwa
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
Wytyczne KE	Guidance Document on Monitoring and Evaluation. European Regional Development Fund and Cohesion Fund oraz Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy. European Social Fund
YEI	Youth Employment Initiative - Inicjatywa na rzecz zatrudnienia osób młodych
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj. instrument rozwoju regionalnego, o którym mowa w art. 36 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470)
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych
ZWP	Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
XLS	rozszerzenie pliku tworzonego przez arkusz kalkulacyjny Microsoft Excel

1. WPROWADZENIE

1.1 Podstawa prawna realizacji ewaluacji i przygotowania planu ewaluacji

W najbardziej ogólnym ujęciu ewaluacja to oszacowanie jakości, wartości i znaczenia (*ang. merit, worth, significance*)[1]. W toku rozwoju praktyki ewaluacji pojawiły się jej bardziej rozwinięte definicje wskazujące na kluczowe elementy: rygor procesu badawczego, normatywny (ocenny) charakter i utylitarność – generowanie rekomendacji, które pozwalają poprawiać jakość interwencji. W praktyce administracji publicznej ewaluacja to zwykle nie jeden osąd, czy jedno badanie, ale regularnie zasilany strumień badań[2] i system mający strukturę, zasoby, procedury umożliwiające obsługę tego strumienia[3]. Realizacja tak rozumianej ewaluacji wymaga systematycznego podejścia i planu, co zauważają regulatorzy polityki spójności zarówno poziomu UE, jak i krajowego.

Konieczność przygotowania planu ewaluacji jest prawną konsekwencją obligatoryjności prowadzenia samego procesu ewaluacji programów finansowanych z EFSI. Obowiązek ten wynika wprost z art. 56 i 114 rozporządzenia ogólnego, które wskazują, że plan ewaluacji sporządzony jest przez instytucję zarządzającą lub państwo członkowskie dla jednego lub kilku programów operacyjnych, a następnie przedstawiony komitetowi monitorującemu nie później niż rok po przyjęciu programu operacyjnego. Rozporządzenie ogólne nakłada na państwo członkowskie (więc w praktyce na IZ RPO WP) obowiązek zapewnienia niezbędnych zasobów (art. 54) oraz potencjału (art. 56) do przeprowadzenia ewaluacji.

PE RPO WP został przygotowany zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego oraz rozdziału 5.5 Umowy Partnerstwa. Ponadto opracowany PE RPO WP uwzględnia zalecenia wynikające z *Wytycznych KE* oraz *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*, zwane dalej *Wytycznymi.* Podczas opracowywania PE RPO WP wykorzystano ekspertyzę pn. *Wsparcie przygotowania Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*[4], jak również rekomendacje zawarte w poradniku opracowanym na zlecenie KJE pn. *Wnioski dot. procesu planowania ewaluacji programów operacyjnych w okresie 2014-2020.*

PE RPO WP jest dokumentem strategicznym wyznaczającym ramy realizacji procesu ewaluacji na cały okres programowania. Plan określa cele ewaluacji, system organizacyjny oraz planowane do realizacji badania ewaluacyjne. Służy więc planowaniu procesu ewaluacji i zapewnieniu niezbędnych ku temu zasobów.

[1] M. Scriven, (2007), *Key Evaluation Checklist, Evaluation Checklists Project. University of Michigan*, http://dmeforpeace.org/sites/default/files/Scriven_Key%20Evaluation%20Checklist.pdf.
[2] R. Rist, N. Stame, (eds.) (2006) *From Studies to Streams: Managing Evaluative Systems*, London, Transaction Publishers.
[3] F. L. Leeuw, J. E. Furubo, (2008), „Evaluation Systems: What Are They and Why Study Them?", Evaluation, nr 14(2), 157-169.
[4] Wykonawca: EGO form Government Organizations s.c. – lider w partnerstwie z Fundacją IDEA Rozwoju, 2015.

PE RPO WP został opracowany przez JE RPO WP. W proces identyfikacji tematów i zakresów badań zaangażowani byli pracownicy instytucji zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020, eksperci zewnętrzni oraz członkowie KM RPO WP, w skład którego wchodzą partnerzy społeczno-gospodarczy[5]. Ponadto wykorzystano dotychczasowy dorobek badań ewaluacyjnych z perspektywy finansowej 2007-2013.

PE RPO WP zaopiniowany przez KJE podlega analizie i zatwierdzeniu przez KM RPO WP, a następnie przesyłany jest KE. Podobna ścieżka dotyczy aktualizacji PE RPO WP. Zgodnie z *Wytycznymi* PE RPO WP podlega co najmniej raz do roku przeglądowi i ewentualnej zmianie.

1.2 Cele ewaluacji i PE RPO WP

Jak wskazano w *Wytycznych KE,* społeczeństwo ma prawo wymagać od Instytucji Zarządzającej wypełniania dwóch zadań w trakcie realizacji programu operacyjnego: **wdrożenia programu w możliwie efektywny sposób** oraz **oszacowania czy program przyniósł oczekiwane rezultaty**. Warunkiem koniecznym sprostania każdemu z tych zadań jest użyteczna ewaluacja. *Wytyczne* wskazują, że ewaluacja powinna **wspierać procesy decyzyjne** oraz **zwiększać transparentność polityki spójności**. Realizacja obu tych postulatów wymaga **dostarczania wiarygodnych informacji dotyczących rzeczywistych efektów podejmowanych działań**. Rolą ewaluacji jest **uchwycenie rzeczywistych efektów interwencji publicznej,** tj. wskazanie jaka część zmian w sytuacji społeczno-ekonomicznej regionu może zostać przypisana realizacji programu. Drugim równie istotnym zadaniem ewaluacji jest odpowiedź na pytanie, dlaczego dana zmiana nastąpiła, czyli wyjaśnienie mechanizmów oddziaływania interwencji. To ostatnie stwierdzenie koresponduje z zapisami *Wytycznych KE*, wskazujących, że nadrzędnym celem ewaluacji jest uczenie.

Użyteczne na potrzeby organizacji systemu ewaluacji będzie spojrzenie na cele ewaluacji z perspektywy procesu zarządzania strategicznego RPO. W tym ujęciu **ewaluacja powinna być wartościowym źródłem informacji zwrotnych, o jakości realizowanych działań i ich efektach, na każdym etapie cyklu planowania i realizacji RPO. Informacje te wspierać mają decyzje prowadzące do modyfikacji. Zmiany te mogą dotyczyć bieżącego działania (wdrażania programu operacyjnego) bądź weryfikacji założeń (celów, priorytetów, działań programu)**.

Warunki skutecznej realizacji tak określonych celów ewaluacji to, m.in.:

- zwiększenie poziomu integracji procesu ewaluacji z procesem programowania i wdrażania RPO,

[5] Członkowie KM RPO WP, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy, zostali włączeni w proces identyfikacji tematów badań ewaluacyjnych w ramach PE RPO WP, poprzez umożliwienie udziału w sesjach warsztatowych (system realizacji i badania horyzontalne, gospodarka, infrastruktura, społeczeństwo) zorganizowanych w ramach realizacji ekspertyzy pn. *Wsparcie przygotowania Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.*

- podniesienie poziomu jakości procesu ewaluacji, w tym w szczególności wiarygodności i użyteczności badań ewaluacyjnych.

Ponadto rzetelny plan pozwala:

- zapewnić wystarczające zasoby ludzkie i finansowe na potrzeby realizacji badań,
- zaplanować działania szkoleniowe i inne budujące potencjał ewaluacji.

W świetle powyższych ustaleń, **cele ewaluacji RPO WP 2014-2020** zostały określone następująco:

1. **Dostarczanie podmiotom zaangażowanym w zarządzanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020 informacji dot.:**
   - rzeczywistych efektów i wpływu RPO WP 2014-2020 na osiąganie celów wynikających z dokumentów strategicznych poziomu unijnego i krajowego,
   - trafności, skuteczności i efektywności realizacji RPO WP 2014-2020.
2. **Dostarczanie informacji społeczeństwu i opinii publicznej nt. efektów RPO WP 2014-2020.**

2. PRZEDMIOT EWALUACJI

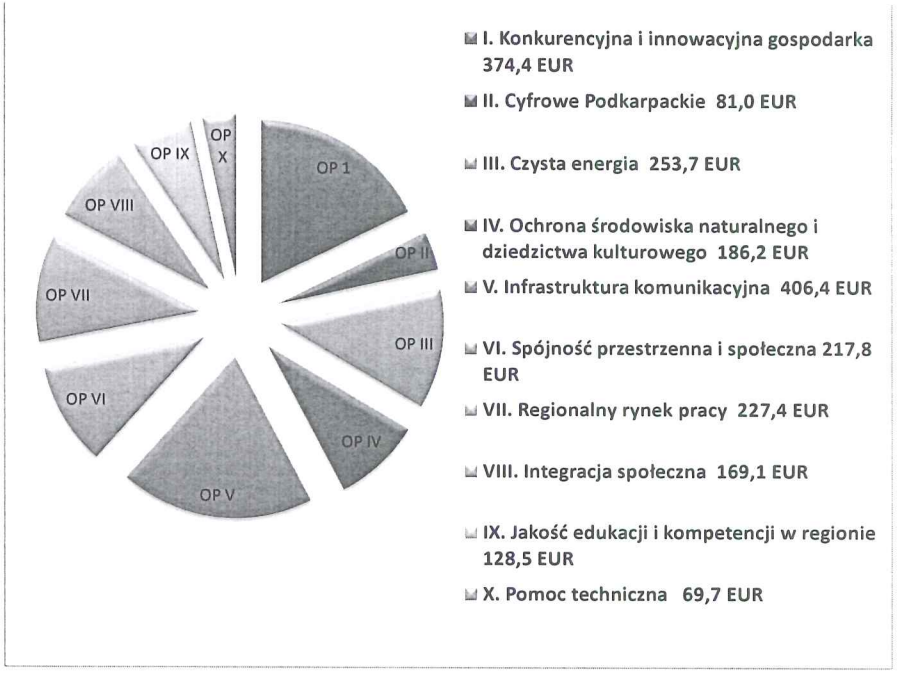
RPO WP 2014-2020 został przyjęty przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w dniu 3 marca 2015 r. w związku z decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej nr C(2015)910 z dnia 12 lutego 2015 r. przyjmującą Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

RPO WP 2014-2020 stanowi najistotniejszy instrument polityki regionalnej województwa podkarpackiego w perspektywie 2014-2020. Jest on podstawą finansową realizacji najważniejszych zadań jednostek samorządu terytorialnego oraz wielu projektów pozostałych podmiotów publicznych i prywatnych, możliwych do współfinansowania w ramach EFSI. Zakres RPO WP 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla województwa podkarpackiego w głównych dokumentach strategicznych i uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. RPO WP 2014-2020 formułuje ramy interwencji dla prowadzenia działań wpisujących się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - Europa 2020*.

Celem głównym RPO WP 2014-2020 jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju województwa. Do głównych celów Programu można zaliczyć m.in.: wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, rozwój przedsiębiorczości, upowszechnienie technologii informacyjno-komunikacyjnych, poprawa stanu środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego, wzmocnienie pozycji „biegunów wzrostu" w regionie, poprawa sytuacji osób bezrobotnych, obniżenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, rozwój opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej, zmodernizowanie kluczowych elementów istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia. Wykazane w ramach RPO WP 2014-2020 obszary wsparcia w szerszej perspektywie będą realizować cele m.in. *Strategii Rozwoju Kraju 2020* (w obszarach zwiększania konkurencyjności gospodarki, poprawy spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszenia sprawności i efektywności państw) oraz *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020*. Ponadto w RPO WP 2014-2020 obok analizy zróżnicowań, potrzeb i potencjałów rozwojowych uwzględnione również zostały wyzwania terytorialne (ZIT). Punktem wyjścia do uwzględnienia w ramach RPO WP 2014-2020 wymiaru terytorialnego, były przede wszystkim zapisy SRWP.

RPO WP 2014-2020 współfinansowany jest z EFRR kwotą 1 519 mln EUR i EFS kwotą 595 mln EUR, co razem daje **2 114 mln EUR wkładu UE** i **2 487 mln EUR szacowanego całkowitego budżetu programu**. Największy udział środków RPO WP 2014-2020 skierowany zostanie na wsparcie rozwoju zrównoważonego (ok. 40% środków UE). Drugim co do wielkości zakresem wsparcia w RPO WP 2014-2020 będą działania na rzecz wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu (ok. 35% środków UE). Wzrostowi inteligentnemu dedykowanych będzie ok. 21% środków UE.

Rysunek 1. Podział alokacji w ramach RPO WP 2014-2020 (alokacja w mln EUR)

W pracach nad RPO WP 2014-2020 wykorzystano szereg wyników badań ewaluacyjnych wynikających z dotychczasowego dorobku ewaluacji z lat 2007-2013. Przede wszystkim w konstruowaniu szczegółowego zakresu interwencji przydatna była *Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*. W oparciu o wnioski z diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów regionu ustalono, że realizacja celu głównego będzie wymagała wdrożenia dziesięciu osi priorytetowych.

Tabela 1. Struktura RPO WP 2014-2020

Lp.	Nazwa osi priorytetowej	Fundusz	Działanie	Alokacja (EUR)
1	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	EFRR	1.1 Wsparcie infrastruktury B+R jednostek naukowych	20 000 000
			1.2 Badania przemysłowe, prace rozwojowe oraz ich wdrożenia	85 000 000
			1.3 Promowanie przedsiębiorczości	47 845 181
			1.4 Wsparcie MŚP	210 148 376
			1.5 Promowanie przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	11 379 153
2	Cyfrowe Podkarpackie	EFRR	2.1 Podniesienie efektywności i dostępności e-usług	81 039 212
3	Czysta energia	EFRR	3.1 Rozwój OZE	49 525 431
			3.2 Modernizacja energetyczna budynków	125 565 733
			3.3 Poprawa jakości powietrza	65 335 026
			3.4 Rozwój OZE – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	13 315 422
4	Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	EFRR	4.1 Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń	18 635 911
			4.2 Gospodarka odpadami	22 643 401
			4.3 Gospodarka wodno-ściekowa	91 745 981
			4.4 Kultura	35 198 176
			4.5 Różnorodność biologiczna	13 839 675
			4.6 Kultura - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	4 096 495
5	Infrastruktura komunikacyjna	EFRR	5.1 Infrastruktura drogowa	211 547 013
			5.2 Infrastruktura terminali przeładunkowych	10 000 000
			5.3 Infrastruktura kolejowa	134 230 569
			5.4 Niskoemisyjny transport miejski	30 602 953
			5.5 Niskoemisyjny transport miejski – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	20 002 113
6	Spójność przestrzenna i społeczna	EFRR	6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu	20 000 000
			6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej	88 403 537
			6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej	37 767 606
			6.4 Infrastruktura edukacyjna	56 925 606
			6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	14 724 624
7	Regionalny rynek pracy	EFS	7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty konkursowe	80 109 301
			7.2 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekty pozakonkursowe PUP	57 000 000
			7.3 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	54 867 556
			7.4 Rozwój opieki żłobkowej w regionie	18 256 114
			7.5 Rozwój kompetencji pracowników sektora MŚP	9 331 094
			7.6 Programy profilaktyczne i zdrowotne w regionie	5 389 061
			7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	2 432 444
8	Integracja społeczna	EFS	8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	22 866 681
			8.2 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej/powiatowe centra pomocy rodzinie	37 000 000
			8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych	49 469 153
			8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej	11 372 460
			8.5 Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie	42 361 935
			8.6 Koordynacja sektora ekonomii społecznej w regionie – projekt pozakonkursowy ROPS	1 071 000
			8.7 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	2 432 444
			8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	1 216 222
			8.9 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	1 298 884
9	Jakość edukacji i kompetencji w regionie	EFS	9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej	30 000 000
			9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego	22 426 891
			9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych	16 122 306
			9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	30 000 000
			9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych	25 000 000
			9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów	5 000 000
10	Pomoc techniczna	EFS	10.1 Pomoc techniczna	69 703 020

3. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI

3.1 Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji

System organizacji instytucjonalnej procesu ewaluacji określają *Wytyczne*. Za koordynację procesu ewaluacji polityki spójności 2014-2020 odpowiada **Krajowa Jednostka Ewaluacji**, zlokalizowana w MR. Do jej zadań należy także realizacja procesu ewaluacji na poziomie horyzontalnym oraz koordynacja i realizacja rozwoju potencjału i kultury ewaluacyjnej. KJE wskazuje także badania konieczne do realizacji, przedstawia zalecenia dot. metodyki badań, a także może bezpośrednio realizować badania dot. RPO WP 2014-2020. Ponadto KJE kieruje pracami Zespołu sterującego ewaluacją polityki spójności 2014-2020, który stanowi forum koordynacji procesu ewaluacji polityki spójności. W skład zespołu wchodzą przedstawiciele jednostek ewaluacyjnych na poziomie instytucji zarządzających programami operacyjnymi.

Za zapewnienie prawidłowej ewaluacji RPO WP 2014-2020, a także wypełnienie obowiązków w zakresie ewaluacji regulowanych prawem europejskim i krajowym odpowiada IZ RPO WP. W ramach IZ RPO WP funkcjonuje **Jednostka Ewaluacyjna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020**, umiejscowiona w Oddziale ewaluacji w DRP. JE RPO WP jest zatem funkcjonalnie niezależna od innych komórek organizacyjnych zaangażowanych w programowanie, zarządzanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020, co zapewnia zgodność z art. 54 rozporządzenia ogólnego. JE RPO WP odpowiada za koordynację i realizację procesu ewaluacji, w tym m.in. za przygotowanie, monitorowanie i aktualizację PE RPO WP, identyfikację potrzeb badawczych, realizację badań ewaluacyjnych, rozpowszechnianie wyników ewaluacji, koordynację procesu wykorzystywania wyników ewaluacji, w tym monitorowanie wdrażania rekomendacji, powołanie i organizację pracy GSE RPO WP, budowę potencjału i kultury ewaluacyjnej na poziomie RPO WP 2014-2020 oraz współpracę z KE i KJE w zakresie realizacji procesu ewaluacji polityki spójności.

Kluczowym podmiotem warunkującym jakość i wykorzystanie ewaluacji jest **Grupa Sterująca Ewaluacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020**. Grupa stanowi wsparcie dla JE RPO WP

w zakresie realizacji procesu ewaluacji RPO WP 2014-2020, w tym zwiększenia jego jakości i efektywności. GSE RPO WP stanowi także użyteczny kanał komunikacji JE RPO WP z potencjalnymi wewnętrznymi i zewnętrznymi odbiorcami wiedzy. Grupa pełni rolę doradczą dla JE RPO WP przy formułowaniu założeń badania, ocenie jego wyników oraz refleksji nad możliwością wykorzystania wyników. W pracach GSE RPO WP uczestniczą m.in. przedstawiciele instytucji zaangażowanych w realizację RPO WP 2014-2020, partnerzy spoza administracji publicznej, przedstawiciele środowiska akademickiego oraz przedstawiciele instytucji realizujących badania/analizy/ ekspertyzy w regionie. W pracach GSE RPO WP mogą również uczestniczyć inni eksperci, w tym m.in. przedstawiciele UMWP i WUP, właściwi merytorycznie ze względu na obszar będący przedmiotem interwencji RPO WP 2014-2020.

Praca w GSE RPO WP odbywa się głównie w trybie konsultacji, drogą elektroniczną. Posiedzenia Grupy zwoływane są w zależności od potrzeb i dotyczą przede wszystkim przeglądu i ewentualnej aktualizacji PE RPO WP. Zasady uczestnictwa, jak również zadania oraz organizacja trybu i prac działania Grupy zostały określone w Regulaminie GSE RPO WP przyjętym uchwałą nr 174/3555/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie powołania Grupy Sterującej Ewaluacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

W perspektywie finansowej 2014-2020 szczególną rolę w zakresie ewaluacji pełni **Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020**. KM RPO WP monitoruje proces ewaluacji Programu, zgłasza propozycje przeprowadzenia badań ewaluacyjnych, zapoznaje się z wynikami badań, monitoruje ich wykorzystanie oraz przedstawia uwagi / wnioski dot. ewaluacji Programu, ale przede wszystkim zatwierdza PE RPO WP oraz jego zmiany. Ponadto w skład KM RPO WP wchodzą partnerzy, o których mowa w art. 5 rozporządzenia ogólnego, co umożliwia realizację zasady partnerstwa w ramach procesu ewaluacji.

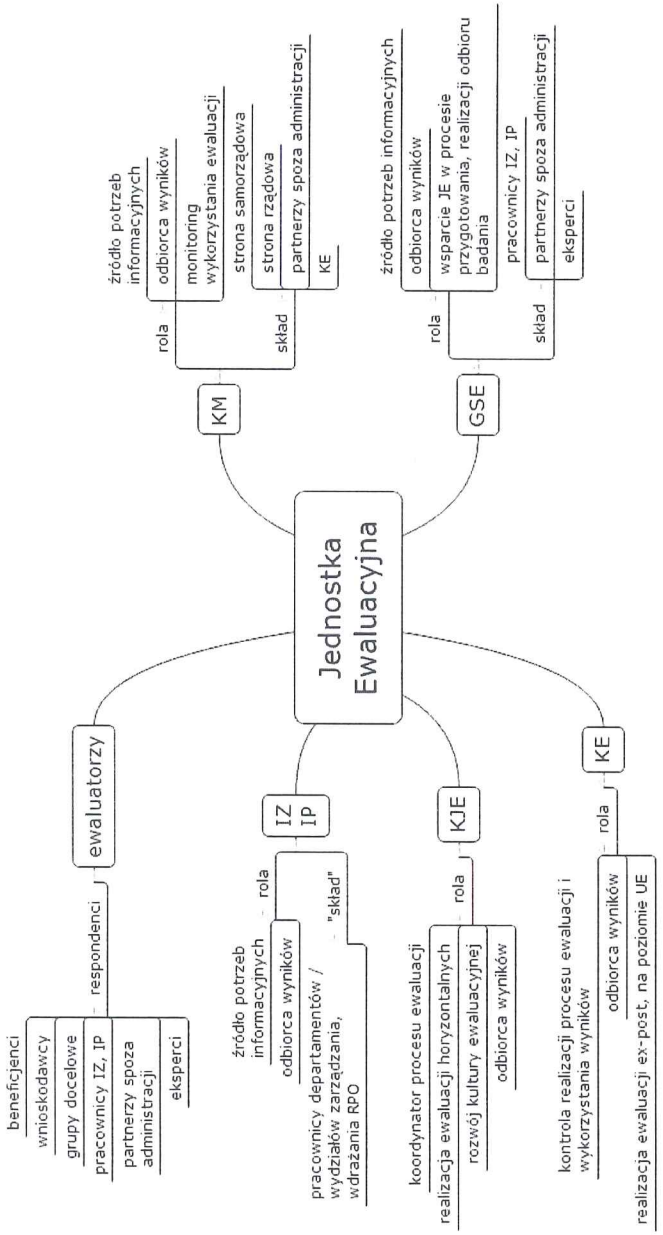
W procesie ewaluacji uczestniczą także **przedstawiciele IZ RPO WP, IP WUP i IP ZIT**, co przyczyni się do podniesienia jakości merytorycznej ewaluowanych zagadnień oraz zwiększenia użyteczności wyników badań. Uczestnicy współpracują z JE RPO WP i wykonawcami badań na każdym etapie realizacji ewaluacji oraz działają na rzecz budowania kultury evidence base policy[6]. Podmioty te komunikują potrzeby informacyjne, planowane działania czy decyzje, które będą podejmowane w przyszłości, a które powinny zostać wsparte ewaluacją. Ponadto zapoznają się z wynikami badań ewaluacyjnych oraz rozpatrują ich wykorzystanie w procesie decyzyjnym. Dodatkowo pełnią także rolę respondentów badań.

Należy także podkreślić, że w procesie ewaluacji RPO WP 2014-2020 uczestniczy także **KE**, której IZ RPO WP przekazuje: PE RPO WP oraz jego aktualizacje, wyniki zrealizowanych badań ewaluacyjnych oraz sprawozdanie, o którym mowa w art. 114

[6] Polityka oparta na dowodach.

ust. 2 rozporządzenia ogólnego. Dodatkowo IZ RPO WP współpracuje z KE przy ewaluacjach przeprowadzanych z jej inicjatywy, jak również przy przeprowadzaniu ewaluacji ex post Programu.

Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji RPO WP 2014-2020 oraz ich podstawowa rola, w tym zakresie zostały zobrazowane na poniższym rysunku.

Rysunek 2. Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji RPO WP 2014-2020

Powodzenie ewaluacji będzie zależeć od efektywnej współpracy ze **środowiskiem eksperckim, akademickim i partnerami spoza administracji publicznej**. Współpraca z partnerami spoza administracji publicznej odbywa się w ramach omówionych powyżej platform tzn. KM RPO WP i GSE RPO WP. Zapewnienie uczestnictwa partnerów na każdym etapie realizacji procesu ewaluacji (poprzez udział w pracach GSE RPO WP) stanowi wartość dodaną w postaci wsparcia merytorycznego, ale także wymiany wiedzy i doświadczeń, celem podnoszenia jakości tego procesu.

Ponadto JE RPO WP planuje podjąć następujące działania na rzecz współpracy ze środowiskiem akademickim:

- zapewnienie udziału w GSE RPO WP przedstawicieli środowiska akademickiego (organizacja kanałów komunikacji ze środowiskiem naukowym),
- współpracę z przedstawicielami środowiska akademickiego w ramach KM RPO WP.

W przypadku wystąpienia potrzeb w zakresie zapewnienia odpowiedniego doświadczenia, kompetencji i przygotowania metodologicznego w ewaluowanym zagadnieniu przewiduje się współpracę ze środowiskiem eksperckim, która odbywać się będzie w formie doradztwa merytorycznego, pełnionego przez ekspertów zewnętrznych. Zakłada się także zapewnienie udziału w pracach zespołów badawczych wykonawców zleconych ewaluacji, ekspertów w zakresie dziedzin odpowiadających zakresowi przedmiotowemu badania.

3.2 Sposób realizacji badań

JE RPO WP będzie realizować ewaluacje na podstawie założeń PE RPO WP, jednakże dopuszcza także możliwość realizacji **ewaluacji ad hoc**, będących reakcją na pojawiające się problemy lub potrzeby informacyjne.

W katalogu planowanych badań (pkt 4 PE RPO WP) dominują **ewaluacje on-going** (przeprowadzane podczas realizacji interwencji). Znajdują się tam także **badania mid-term** (przeprowadzane w połowie okresu wdrażania Programu) i **ex post** (przeprowadzane po zakończeniu realizacji interwencji). Uzupełniająco wobec ewaluacji RPO WP 2014-2020, w planie ujęto również **ewaluację ex ante**[7] RPO WP 2020+. Ze względu na typ badań wśród planowanych ewaluacji można wyróżnić szereg **badań procesu**, jak i **wpływu**, a także ewaluacji łączących oba te wymiary oceny.

W celu zachowania funkcjonalnej niezależności procesu ewaluacji przeprowadzane będą przede wszystkim **ewaluacje zewnętrzne**, realizowane przez ewaluatorów zewnętrznych (niezależnych od podmiotów instytucjonalnych odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie RPO WP 2014-2020). KE w swoich wytycznych wskazała, że ta forma ewaluacji jest najlepszą praktyką. Ponadto zewnętrzni

[7] Przeprowadzana przed wdrożeniem interwencji, na etapie jej projektowania.

wykonawcy dysponują doświadczeniem, kompetencjami, odpowiednim przygotowaniem metodologicznym i wysokim potencjałem organizacyjno-finansowym (pozwalającym m.in. na realizację rozległych badań terenowych), co ma szczególne znaczenie przy ewaluacjach wpływu.

Ewaluacje będą przeprowadzane zgodnie z zapisami ustawy Prawo zamówień publicznych oraz procedurami wewnętrznymi UMWP. Ze względu na charakter zamówienia, wybór wykonawcy będzie się odbywał w oparciu o kryteria cenowe oraz kryteria merytoryczne oceny ofert, dostosowane do specyfiki badań ewaluacyjnych (przy czym udział kryteriów merytorycznych będzie stanowił znaczący procent punktów możliwych do uzyskania), co pozwoli na angażowanie możliwie kompetentnych zespołów i wybór ofert wysokiej jakości. Zastosowane podejście przyczyni się do zapewnienia użyteczności badań, która uzależniona jest od wartości jej wyników, a co za tym idzie możliwości ich wykorzystania w procesie decyzyjnym, zarządzania i wdrażania RPO WP 2014-2020.

JE RPO WP zakłada możliwość realizacji **ewaluacji wewnętrznych** (przez JE RPO WP) **czy hybrydowych** (w ramach których działania badawcze wykonywane są zarówno przez ewaluatora wewnętrznego, jak i zewnętrznego), realizowanych przede wszystkim w ramach ewaluacji ad hoc, w przypadku badań, które mają służyć rozwiązywaniu bieżących problemów w procesie wdrażania Programu. Realizacja ewaluacji wewnętrznych i hybrydowych uzależniona będzie m.in. od zakresu przedmiotowego badania (wymagającego wiedzy dotyczącej np. kontekstu, uwarunkowań instytucjonalnych czy proceduralnych, którą dysponują pracownicy IZ RPO WP), stopnia zaangażowania JE RPO WP w inne zadania z zakresu ewaluacji oraz dostępności danych i informacji niezbędnych do realizacji badania ewaluacyjnego.

Zgodnie z zapisami *Wytycznych* realizacja badań ewaluacyjnych odbywać się będzie w ramach 4 etapów:

1. Przygotowanie założeń ewaluacji i wybór wykonawcy.
2. Realizacja badania ewaluacyjnego.
3. Rozpowszechnianie wyników.
4. Wykorzystanie wyników.

Punktem wyjścia do działań podejmowanych przez JE RPO WP w zakresie realizacji procesu ewaluacji jest identyfikowanie potrzeb informacyjnych, co w dużej mierze miało miejsce w ramach przygotowania PE RPO WP. Systematyczna identyfikacja potrzeb wśród instytucji zaangażowanych w realizację Programu może stanowić podstawę ewentualnej aktualizacji planu[8] lub realizacji badania ad hoc, stanowiącego odpowiedź na nowe potrzeby. JE RPO WP będzie realizować zarówno pasywne jak

[8] Aktualizacja PE RPO WP następuje na podstawie wniosków KJE, KE lub decyzji JE RPO WP, jak również w wyniku corocznego przeglądu PE RPO WP we współpracy z instytucjami zaangażowanymi w realizację RPO WP 2014-2020, KM RPO WP oraz GSE RPO WP.

i aktywne formy[9] rozpoznawania potrzeb informacyjnych, które zostaną wykorzystane także na etapie strukturyzacji badania. Zidentyfikowane potrzeby będą weryfikowane pod względem dostępnych danych, a w razie potrzeb uzupełniane o dodatkowe zagadnienia badawcze.

Ponadto, koncepcje realizacji badania będą konsultowane z szerokim gronem użytkowników ewaluacji (IZ RPO WP, IP WUP, IP ZIT, GSE RPO WP), co podniesie jakość merytoryczną ewaluowanych zagadnień. Podmioty te uczestniczą w konsultacji dokumentacji zamówienia oraz raportów z badania, jak również biorą udział w prezentacjach raportów. Nie wyklucza się szerszego zaangażowania tych podmiotów, gdyż forma współpracy będzie indywidualnie ustalana na potrzeby realizacji poszczególnych badań ewaluacyjnych. Istnieje zatem możliwość tworzenia „zespołów" na potrzeby planowania i realizacji badań, oceny ofert czy odbioru badania.

3.2.1 Sposoby zapewniania wysokiej jakości badań

Zapewnienie wysokiej jakości badań ewaluacyjnych jest jednym z priorytetów określonym zarówno w *Wytycznych*, jak i *Wytycznych KE*. W pierwszym z tych dokumentów wskazano, że najistotniejszym czynnikiem warunkującym jakość ewaluacji jest stosowane podejście metodyczne. W związku z tym powinno się stosować zaawansowane metody badawcze, w tym w szczególności **podejście kontrfaktyczne i ewaluację opartą na teorii**. Te same podejścia jako właściwe do identyfikowania wpływu realizacji programów operacyjnych wskazano w *Wytycznych KE*.

W ewaluacjach skoncentrowanych na pytaniach badających relacje przyczynowo-skutkowe (oceniające wpływ interwencji na daną grupę docelową) stosowane powinny być podejścia eksperymentalne i ilościowe oparte na analizie kontrfaktycznej. Badania wyjaśniające mechanizm - dlaczego działa interwencja - oparte będą na mieszanych jakościowo-ilościowych podejściach badawczych. Odpowiedzi na pytania zarządcze dotyczące systemu wdrażania wymagać będą interakcji, partycypacji i studiów przypadków.

[9] Pasywne formy oznaczają bezpośrednie zgłaszanie potrzeb przez instytucje zaangażowane w realizację RPO WP 2014-2020, zaś aktywne - inicjatywę JE RPO WP przejawiającą się m.in. formułowaniem bezpośrednich zapytań do właściwych komórek organizacyjnych.

Tabela 2. Plany badawcze możliwe do zastosowania w ewaluacji RPO WP 2014-2020 i ich użyteczność ze względu na różne typy wiedzy

	Wiedza kontekstowa - jaka jest sytuacja, jakie problemy, trend zmian?	Wiedza o efektach - czy interwencja dała efekt?	Wiedza o efektach - czy interwencja może zadziałać w innym kontekście?	Wiedza o mechanizmach - dlaczego wystąpiły zmiany?	Wiedza operacyjna - jak wdrażać płynnie?
Metaanaliza (systematyczny przegląd)	++	-	+++	+	-
Eksperyment, quasi-eksperyment	-	+++	-	-	-
Studium statystyczne	+	++	+++	-	-
Gra symulacyjna	-	-	+	+++	+
Ewaluacja oparta na teorii	-	++	++	+++	+
Studium przypadku (w tym badania etnograficzne)	+	+	-	+++	++
Podejście partycypacyjne (uczestniczące)	++	+	+	++	+++
Opisowy plan badawczy	+++	-	-	+	++

"+++" oznacza bardzo wysoką użyteczność, "-" oznacza brak użyteczności danej wiedzy na danym etapie

Poza doborem właściwego planu badawczego i metodyki badania, bazując na doświadczeniach ewaluacji programów poprzedniej perspektywy, działania JE RPO WP będą się koncertować na:

- zapewnieniu właściwego potencjału organizacyjnego i finansowego do przeprowadzenia ewaluacji,
- angażowaniu w realizację badań zarówno ekspertów wewnętrznych, jak i zewnętrznych, o których mowa w pkt. 3.1 *Podmioty zaangażowane w proces ewaluacji,*
- projektowaniu badań w oparciu o systematyczną identyfikację potrzeb informacyjnych użytkowników badań,
- unikaniu nadmiernego rozbudowywania zakresu badań (również po stronie wykonawców badań[10]), realizowaniu przez nie kilku celów czy funkcji, co może prowadzić do zbyt ogólnych wyników badania, a co za tym idzie do niskiej użyteczności jego wyników,
- dbałości na etapie strukturyzacji badań o wysoki standard metodologiczny badań ewaluacyjnych, zapewniający odpowiednią wiarygodność wyników oraz weryfikowaniu propozycji metodycznych wykonawcy i monitorowaniu ich wykonania na etapie realizacji badania i jego odbioru,
- stosowaniu kryteriów selekcji ofert i warunków udziału pozwalających na angażowanie możliwie kompetentnych zespołów i wyboru ofert wysokiej jakości.

[10] Poprzez zastosowanie właściwych kryteriów wyboru ofert.

Formalnym rozwiązaniem na rzecz podnoszenia i monitorowania jakości badań ewaluacyjnych, wynikającym z *Wytycznych*, jest *Karta oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego*, w ramach której ocenie podlega cały proces ewaluacji. Opracowana przez JE RPO WP *Karta* przekazywana jest do KJE wraz z raportem końcowym (a w przypadku ewaluacji zewnętrznych również wykonawcy badania). KJE na podstawie informacji pozyskanych dzięki kartom oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego prowadzi monitoring strategiczny jakości procesu ewaluacji polityki spójności w Polsce.

Specyficznym wyzwaniem w procesie realizacji ewaluacji jest zapewnienie odpowiedniego zakresu danych na użytek badań. Istotnym aspektem w tym zakresie będzie jego powiązanie z systemem monitorowania RPO WP 2014-2020. Proces monitorowania powinien wspierać badania ewaluacyjne dostarczając maksymalną ilość wiarygodnych i kompletnych danych, które ewaluacja będzie uzupełniać. JE RPO WP będzie w tym zakresie ściśle współpracować z Oddziałem sprawozdawczości i monitorowania DRP w celu koordynacji obu procesów oraz dostosowania systemu monitorowania do potrzeb badań ewaluacyjnych, tj. m.in. w zakresie opracowania czy późniejszej modyfikacji jego założeń oraz konstruowania narzędzi monitoringowych.

Najistotniejszym źródłem danych na potrzeby ewaluacji w perspektywie finansowej 2014-2020 jest centralny system teleinformatyczny, opracowany dla wszystkich programów operacyjnych realizowanych w Polsce w ramach polityki spójności. W ramach centralnego systemu teleinformatycznego gromadzone są dane ze wszystkich programów operacyjnych. Pracownicy JE RPO WP będą posiadać dostęp do ww. systemu, który umożliwi generowanie odpowiedniego zakresu danych niezbędnych do realizacji ewaluacji. SRHD (aplikacja centralnego systemu teleinformatycznego oparta na hurtowni danych) umożliwi generowanie raportów na podstawie danych zgromadzonych w SL2014. Dodatkowo dane mogą służyć do wykonywania zestawień statystycznych, wykresów i raportów.

Uzupełniającym źródłem danych w odniesieniu do centralnego systemu teleinformatycznego są LSI RPO WP[11], które służą w szczególności do wspierania procesów związanych z obsługą naborów i procesów związanych z wnioskowaniem o dofinansowanie. Ponadto w ramach LSI IZ RPO WP zaimplementowano możliwość generowania i tworzenia indywidualnych raportów oraz ich eksport do formatu CSV i XLS. Raporty mają być generowane na podstawie zapytań SQL na danych rzeczywistych z bazy danych.

[11] W ramach RPO WP 2014-2020 IZ RPO WP oraz IP WUP posiadają odrębne LSI IZ RPO WP i LSI IP WUP.

Ponadto, ważnym źródłem danych w procesie realizacji badań ewaluacyjnych są zasoby Głównego Urzędu Statystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem internetowej bazy danych – STRATEG, która została stworzona przez GUS na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju. W STRATEGU zgromadzono wskaźniki wykorzystywane do monitorowania realizacji strategii obowiązujących w Polsce (na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim) oraz w UE (strategia Europa 2020). Dodatkową funkcjonalnością systemu jest możliwość generowania danych w formie map i wykresów.

Dodatkowo na poszczególnych etapach realizacji badań zostaną wprowadzone poniższe praktyki:

- **na etapie planowania i strukturyzacji badania ewaluacyjnego** - identyfikacja dostępności danych w procesie przygotowania SOPZ oraz w miarę potrzeb uwzględnienie w SOPZ ewentualnej konieczności zakupu danych przez wykonawcę na potrzeby badania,
- **na etapie realizacji badania ewaluacyjnego** - aktywna współpraca i pomoc dla ewaluatora w zakresie szybkiego dostępu do danych niezbędnych do realizacji badania, w tym zachęcanie do udziału w badaniach przedstawicieli beneficjentów, grup docelowych, innych instytucji, pracowników IZ RPO WP oraz stały nadzór nad jakością badania zarówno po stronie zamawiającego, jak i wykonawcy.

3.3 Rozpowszechnianie i wykorzystanie wyników procesu ewaluacji

Skuteczna strategia rozpowszechniania wyników wymaga dostosowania metod do typów odbiorców, a więc ich uprzedniego zidentyfikowania. Określenie kluczowych odbiorców wyników, jak również produktów i metod rozpowszechniania wymaga identyfikacji już na etapie projektowania badania, co pozwoli na włączenie odpowiednich interesariuszy na etapie jego przygotowywania i realizacji, tak by maksymalizować szansę spójności osiągniętych wyników z faktycznymi potrzebami informacyjnymi. Również i KE w swoich wytycznych zwraca uwagę, że proces ewaluacji powinien być od samego początku zorientowany na wykorzystanie wyników oraz podmioty (użytkowników wyników).

Wśród odbiorców ewaluacji RPO WP 2014-2020 wyróżniamy: KE, KJE, decydentów, osoby zaangażowane w proces planowania i programowania, zarządzania i wdrażania Programu, podmioty administracji funkcjonujące w obszarach objętych interwencją RPO WP 2014-2020, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, partnerów spoza administracji publicznej oraz media i społeczeństwo.

Badania ewaluacyjne zrealizowane w ramach RPO WP 2014-2020 zostaną upublicznione zgodnie z założeniami *Wytycznych*. JE RPO WP będzie przekazywać produkty swoich ewaluacji właściwej Dyrekcji Generalnej KE za pomocą SFC2014 oraz KJE[12], która umieszcza przekazane materiały w BBE. Baza udostępniona jest

[12] JE RPO WP przekazuje raport metodologiczny oraz raport końcowy. Dodatkowo przesyłane jest streszczenie raportu oraz tabela wdrażania rekomendacji w języku angielskim.

na głównej stronie internetowej poświęconej ewaluacji polityki spójności w Polsce i zawiera wszystkie badania ewaluacyjne zrealizowane w ramach polskiego systemu ewaluacji polityki spójności. Dodatkowo z raportem końcowym badania zapoznaje się także KM RPO WP.

Poza ww. obowiązkami w zakresie rozpowszechniania wyników ewaluacji, upowszechnianie informacji nt. realizacji procesu ewaluacji oraz wyników badań obejmie zróżnicowane formy i kanały informacji oraz działania, wśród których należy wskazać:

- określenie w ramach każdego badania sposobów i formy rozpowszechniania jego wyników z uwzględnieniem zaangażowania głównych odbiorców badania w jego realizację,
- zwiększenie czytelności raportów, w tym dbałość o „przystępny język" dokumentów, przygotowanie streszczenia prezentującego główne wnioski i rekomendacje wraz z nagłówkami i odsyłaczami do stron raportu oraz wykazu pytań badawczych wraz z krótkimi odpowiedziami i odsyłaczami do stron raportu,
- przygotowanie informacji dla decydentów zawierającej kluczowe wnioski i rekomendacje z badania,
- udostępnienie wyników badań z wykorzystaniem środków przekazu zidentyfikowanych w Strategii Komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (np. media społecznościowe),
- publikacje raportów, broszur głównie w formie elektronicznej (m.in. poprzez wykorzystanie Bazy badań ewaluacyjnych IZ RPO WP stanowiącej źródło informacji nt. zrealizowanych badań i ich wyników),
- opracowywanie informacji prezentujących kluczowe wyniki badań ewaluacyjnych zrealizowanych w danym roku dla jednostek zaangażowanych w realizację RPO WP 2014-2020,
- upowszechnienie wyników przez członków GSE RPO WP, w tym partnerów spoza administracji publicznej oraz środowiska naukowego, wśród reprezentowanych przez nich środowisk.

Proces wykorzystania wyników ewaluacji realizowany jest w ramach SWR, który określa zasady przyjmowania, wdrażania i monitorowania rekomendacji z badań ewaluacyjnych. Wykorzystanie wyników rozpoczyna się jeszcze przed formalnym zakończeniem badania. Dyskusja nt. możliwości wdrożenia zaproponowanych w badaniu rekomendacji (głównie z adresatami z instytucji zaangażowanych w realizację Programu) odbywa się już na etapie przedstawiania wstępnego raportu końcowego. Proces konsultacji rekomendacji[13] prowadzący do ustalenia efektywnego sposobu wykorzystania, przebiega z udziałem szerokiego grona odbiorców, właściwych ze względu na zakres przedmiotowy badania (w tym m.in. IZ

[13] Wśród możliwych rozwiązań stosowane będą konsultacje drogą elektroniczną lub organizacja spotkań m.in. z udziałem wykonawcy badania.

RPO WP, IP WUP, IP ZIT). Ostateczną decyzję o wykorzystaniu wyników badań ewaluacyjnych podejmuje w drodze uchwały ZWP. Rekomendacje zostają umieszczone w bazie informatycznej SWR oraz Bazie badań ewaluacyjnych IZ RPO WP. Za wdrożenie rekomendacji odpowiadają adresaci wskazani w uchwale ZWP, zaś monitorowanie ich wdrażania stanowi zadanie JE RPO WP. Monitorowaniu przez tę jednostkę podlegają wszystkie rekomendacje, którym nadano klasę rekomendacji programowych[14]. W procesie tym uczestniczą także GSE RPO WP oraz KM RPO WP, którym przedkładany jest sporządzany corocznie raport nt. stanu wdrożenia rekomendacji ze zrealizowanych badań ewaluacyjnych.

Oprócz monitorowania wdrażania rekomendacji z poszczególnych badań realizowany będzie również proces monitorowania PE RPO WP. Prowadzić go będą KJE oraz KM RPO WP, na podstawie przygotowywanej przez JE RPO WP informacji sprawozdawczej, stanowiącej wkład do sprawozdania rocznego z postępów wdrażania. Ww. dokument zawiera syntezę wyników wszystkich ewaluacji dostępnych dla poprzedniego roku budżetowego, jak również informacje nt. zrealizowanych ewaluacji ad hoc. Informacje sprawozdawcze stanowiące wkład do sprawozdań rocznych z wdrażania, przedkładanych w 2017 r. oraz 2019 r., zawierać będą informacje nt. postępów w realizacji planu oraz wykorzystania wyników ewaluacji. Zgodnie z art. 114 ust. 2 rozporządzenia ogólnego do 31 grudnia 2020 r. IZ RPO WP przekaże KE sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego, które podlega wcześniejszym konsultacjom z partnerami.

3.4 Budowa potencjału ewaluacyjnego

Potencjał ewaluacyjny to zdolność organizacji do wykorzystania ewaluacji w procesie organizacyjnego uczenia, którego efektem powinna być adaptacja i poprawa sposobu w jaki realizowane są interwencje publiczne.

W okresie programowania 2007-2013 podejmowano liczne działania związane z rozwojem potencjału ewaluacyjnego, celem zapewnienia struktury instytucjonalnej, posiadającej właściwe przygotowanie merytoryczne (powołanie GSE RPO WP 2007-2013, udział w szkoleniach/ warsztatach/ konferencjach), jak również zagwarantowania jawności i przejrzystości procesu ewaluacji poprzez skuteczne upowszechnianie jego efektów opinii publicznej (organizacja podkarpackiej konferencji ewaluacyjnej, prezentacje badań na forum KM RPO WP 2007-2013, publikacje raportów, prowadzenie zakładki *Ewaluacja* na stronie internetowej Programu) oraz nawiązania współpracy z podmiotami zajmującymi się zagadnieniem ewaluacji. Dotychczasowe doświadczenia stanowiły podstawę do zaplanowania działań w tym zakresie w perspektywie 2014-2020.

Plany budowania potencjału pracowników JE RPO WP w okresie realizacji niniejszego planu ewaluacji powinny pozwolić na podniesienie kompetencji

[14] Rekomendacje horyzontalne i pozasystemowe przekazywane są do KJE.

pracowników zaangażowanych w realizację procesu ewaluacji. Wśród planowanych działań należy wskazać:

- udział w szkoleniach zewnętrznych / wewnętrznych obejmujących:
  - Projektowanie badań ewaluacyjnych w trybie przetargów publicznych - celem szkolenia jest podniesienie efektywności stosowanych kryteriów selekcji ofert i warunków udziału pozwalające na angażowanie możliwie kompetentnych zespołów i wybór ofert wysokiej jakości,
  - Źródła danych na potrzeby ewaluacji, w szczególności dane ilościowe na potrzeby badań kontrfaktycznych - celem szkolenia jest podniesienie zdolności strukturyzacji badań o wysokim standardzie metodyki oraz wyposażenie JE RPO WP w kompetencje potrzebne do weryfikowania propozycji metodycznych wykonawcy i monitorowania ich wykonania na etapie realizacji badania i jego odbioru,
  - Rozpowszechnianie wyników ewaluacji - szkolenie powinno obejmować przedstawienie teoretycznych podstaw oraz praktyczne warsztaty w zakresie szerokiej gamy strategii i technik transferu wiedzy z ewaluacji do ostatecznych odbiorców,
  - Ewaluacja wewnętrzna i łączona - celem szkolenia jest rozwijanie zdolności samodzielnej realizacji ewaluacji w sektorze publicznym. Efektem szkolenia powinno być wyposażenie pracowników JE RPO WP w umiejętności, które oprócz samodzielnej realizacji ewaluacji pozwolą rzetelniej weryfikować i rozumieć plany badania przedstawiane przez wykonawców zewnętrznych,
  - Zarządzanie systemem ewaluacji - rezultatem szkolenia powinno być zbudowanie świadomości ewaluacji jako wieloletniego procesu, który powinien podlegać planowaniu, monitorowaniu, adaptacji. JE RPO WP nabędzie praktycznych umiejętności w zakresie monitorowania ewaluacji, gromadzenia wiedzy z różnych źródeł, identyfikowania potrzeb badawczych, które powinny zostać zaspokojone ewaluacją, akumulowania wiedzy, animowania refleksji organizacyjnej,
- uczestnictwo w konferencjach tematycznych, spotkaniach i szkoleniach dotyczących ewaluacji organizowanych przez KJE oraz inne instytucje i podmioty, zaangażowane w proces ewaluacji polityki spójności,
- nastawienie na samorozwój – zapoznawanie się z publikacjami, raportami nt. ewaluacji, ekspertyzami itp.; udział w ewaluacjach wewnętrznych (w przypadku ich realizacji),
- udział w realizacji badań zlecanych przez inne jednostki, w tym KJE,
- współpracę oraz wymianę wiedzy i doświadczeń nt. ewaluacji z podmiotami uczestniczącymi w pracach GSE RPO WP oraz instytucjami zaangażowanymi w proces ewaluacji innych programów operacyjnych, m.in. w zakresie usprawnień procesu ewaluacji, pod kątem ich późniejszego wdrożenia w ramach Programu, jak również wzmocnienia merytorycznego metodologii badań, a także identyfikacji dostępnych źródeł danych.

Podstawowym celem do osiągnięcia w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego na poziomie regionu jest pobudzanie realnego popytu na wiedzę wynikającą z ewaluacji oraz budowanie struktur i procedur, które umożliwiają organizacyjne uczenie się. W związku z powyższym planuje się następujące działania:

- aktywne angażowanie w proces ewaluacji członków GSE RPO WP, w tym partnerów spoza administracji publicznej, w celu budowania poczucia rangi ewaluacji i jej wykorzystania w procesie decyzyjnym wśród instytucji/ środowisk, które reprezentują w Grupie,
- upowszechnienie wyników badań ewaluacyjnych na forum KM RPO WP w celu zwiększenia zainteresowania ewaluacją wśród jego członków, z uwzględnieniem właściwej formy przekazu, skoncentrowanej na wnioskach z badania i implikowanych przez nie decyzjach,
- popularyzację ewaluacji i szerzej idei polityk opartych na dowodach w społeczności regionalnej poprzez rozpowszechnianie wyników (głównie badań wpływu) wśród społeczeństwa i mediów (poprzez dopasowanie sposobów rozpowszechniania wyników badań do odbiorców),
- rozwijanie kontaktów ze środowiskiem eksperckim, w tym regionalnym środowiskiem naukowym, co może służyć jako źródło inspiracji w zakresie badań społecznych czy ukierunkowaniu zainteresowań naukowych ekspertów na obszary zbieżne z obszarem realizacji RPO WP 2014-2020,
- gromadzenie wiedzy poprzez wykorzystanie Bazy badań ewaluacyjnych IZ RPO WP[15], co ułatwi jej wykorzystanie w odpowiednim momencie.

3.5 Zasoby niezbędne do realizacji planu ewaluacji

IZ RPO WP w celu zapewnienia prawidłowego, skutecznego i skoordynowanego procesu ewaluacji zapewniła właściwy potencjał, zarówno kadrowy, jak i finansowy, umożliwiający przeprowadzenie niezbędnych ewaluacji, a także prowadzenie działań ukierunkowanych na rozwój potencjału jednostki. Ponadto opracowała odpowiednie procedury umożliwiające prawidłowy przebieg procesu ewaluacji.

Zdobyte dotychczas doświadczenia i potencjał w zakresie badań ewaluacyjnych zrealizowanych w poprzednim okresie programowania zostanie wykorzystany, by w obecnej perspektywie podnieść jakość realizowanych ewaluacji i wzmocnić ich wykorzystanie w zarządzaniu RPO WP 2014-2020.

Za realizację procesu ewaluacji w imieniu IZ RPO WP odpowiada JE RPO WP (składająca się z 5 etatów, w 100 % zaangażowanych w realizację procesu ewaluacji)[16]. W skład JE RPO WP wchodzą osoby, które dysponują doświadczeniem i wiedzą z poprzedniej perspektywy finansowej, dzięki czemu zachowana została

[15] Baza zawiera badania dot. RPO WP 2014-2020 oraz rekomendacje, które zostały zidentyfikowane w ramach badań ewaluacyjnych przeprowadzonych przez Jednostki Ewaluacyjne innych programów operacyjnych tj. zarówno krajowych, jak i regionalnych, a także w ramach badań horyzontalnych przeprowadzonych na poziomie centralnym przez KJE, a których adresatem jest IZ RPO WP.

[16] Dane zgodne ze stanem docelowym określonym w *Opisie funkcji i procedur obowiązujących w Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Certyfikującej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020.*

ciągłość i trwałość. Ponadto nowi pracownicy zostali odpowiednio przeszkoleni w zakresie niezbędnym do wykonywania zakresu czynności.

Źródłem finansowania działań ujętych w PE RPO WP będą środki pochodzące z OP X Pomoc Techniczna RPO WP 2014-2020. 85% środków pochodzić będzie z EFS, a 15% zostanie pokryte ze środków budżetu województwa podkarpackiego. Kwota przeznaczona na finansowanie systemu ewaluacji RPO WP 2014-2020 wynosi ok. 6 mln PLN. Szkolenia i wynagrodzenia pracowników zostaną pokryte ze środków projektu Pomocy technicznej wspólnego dla wszystkich pracowników IZ RPO WP[17], natomiast koszty publikacji wyników badań zostaną sfinansowane z projektu Oddziału komunikacji i promocji DRP. Szkolenia dla członków KM RPO WP ujęte zostaną w projekcie Oddziału sprawozdawczości i monitorowania DRP (JE RPO WP przedkłada propozycje szkoleń oraz tematy z zakresu ewaluacji na posiedzenia KM RPO WP).

Tabela 3. Orientacyjny budżet działań ewaluacyjnych RPO WP 2014-2020

Obszar	Suma
Badania ewaluacyjne	4 290 tys. PLN
Badania ewaluacyjne ad hoc	900 tys. PLN
Budowa potencjału ewaluacyjnego, w tym szkolenia, publikacje, wsparcie eksperckie	500 tys. PLN
Suma	**5 690 tys. PLN**

4. PLANOWANE BADANIA EWALUACYJNE

W przedstawionym w tej części dokumentu, wykazie badań, zawarte zostały ewaluacje obowiązkowe wynikające z zapisów *Wytycznych* oraz wskazane w rozporządzeniu ogólnym, jak również wynikające ze specyfiki RPO WP 2014-2020. W planie ujęto również przeprowadzenie ewaluacji ex ante kolejnej perspektywy finansowej.

Zaplanowane badania zostały zidentyfikowane przy zapewnieniu wsparcia eksperckiego[18], z uwzględnieniem dotychczasowego dorobku ewaluacji oraz poprzedzone analizą dostępnych źródeł danych pod kątem oceny ich jakości oraz możliwości pozyskania i wykorzystania na potrzeby realizacji ewaluacji.

Badania ewaluacyjne pogrupowano w następujące bloki tematyczne:

1. System realizacji i badania horyzontalne,
2. Gospodarka,
3. Infrastruktura,
4. Społeczeństwo.

Ujęte w Planie badania będą wspierać proces zarządzania RPO WP 2014-2020. Badania zostały przedstawione z uwzględnieniem podziału ze względu na moment realizacji (ex ante, on-going, mid term, ex post), tak aby w odpowiednim momencie

[17] W ramach UMWP corocznie przeprowadzana jest identyfikacja potrzeb szkoleniowych.

[18] *Wsparcie przygotowania Planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.*

dostarczyć właściwych informacji niezbędnych do podejmowania decyzji, które zostaną wykorzystane w procesie realizacji Programu. Ewaluacje będą zatem wspierać proces decyzyjny dostarczając rzetelnych i wiarygodnych informacji nt. rzeczywistych efektów i wpływu Programu na osiąganie celów wynikających z dokumentów strategicznych krajowych i unijnych, poprawy jakości, skuteczności i efektywności wdrażania, identyfikacji przyczyn ewentualnych problemów i barier we wdrażaniu RPO WP 2014-2020 czy wskazując usprawnienia w zakresie systemu. Zakres oraz termin realizacji badań uwzględnia także wykorzystanie ich wyników w procesie sprawozdawczym RPO WP 2014-2020.

Harmonogram realizowanych badań uwzględnia fakt, że w pierwszych latach realizacji RPO WP 2014-2020 prowadzone badania będą miały na celu weryfikację kluczowych założeń działania systemu implementacji, jak również zebranie informacji niezbędnych dla realizacji badań wpływu, które dominują w późniejszym okresie realizacji planu. Badanie dot. wpływu OP X RPO WP 2014-2020 zostanie przeprowadzone na poziomie UP.

Niezależnie od zaplanowanych w niniejszym dokumencie badań, IZ RPO WP zakłada możliwość realizacji ewaluacji ad hoc. Możliwy jest także udział IZ RPO WP w badaniach realizowanych na zlecenie KJE i KE.

Zakłada się, że w miarę postępu we wdrażaniu RPO WP 2014-2020 potrzeby informacyjne mogą ulec zmianie, mogą też pojawić się dodatkowe zalecenia zarówno ze strony KJE, jak i KE. Dlatego też zakres poszczególnych badań ewaluacyjnych zostanie dostosowany do obowiązujących w danym momencie zapisów dokumentów nadrzędnych oraz możliwości pomiaru wynikających z etapu wdrażania RPO WP 2014-2020. Obecnie przedstawiony katalog badań opracowany został jako materiał służący strategicznemu zaplanowaniu prac ewaluacyjnych. Właściwy zakres prac badawczych będzie każdorazowo opracowany na etapie przygotowania SOPZ. Na tym etapie weryfikowany będzie też termin i koszt realizacji badań. Tak więc ostateczny harmonogram, jak i liczba i zakres badań mogą ulec zmianie.

Tabela 4. Harmonogram realizacji badań

Blok tematyczny	Temat badania	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Koszt (tys. PLN)
System realizacji i badania horyzontalne	Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020											120
	Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WP 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródokresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania											200
	Ewaluacja podsumowująca system realizacji RPO WP 2014-2020											90
	Ewaluacja realizacji zasad horyzontalnych przyjętych w ramach RPO WP 2014-2020											140
	Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WP 2014-2020 oraz ich wpływ na osiąganie celów strategii Europa 2020											150
	Ewaluacja ex ante RPO WP 2020+											200
Gospodarka	Efekty wsparcia przedsiębiorstw w regionie											240
	Efekty wsparcia zastosowań TIK dla usług publicznych											140
Infrastruktura	Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność energetyczną i emisyjność											220
	Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na ochronę środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu											180
	Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność systemu transportowego regionu											290
Społeczeństwo	Ocena wpływu wsparcia EFS na dostęp do zatrudnienia i promowanie przedsiębiorczości wśród osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim											180
	Ocena wpływu wsparcia EFS na zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym											390
	Ewaluacja ex ante wsparcia kształcenia osób dorosłych w formie pozaszkolnych form kształcenia zawodowego											110
	Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę stylu życia osób dorosłych i pracowników uczestniczących w kształceniu ustawicznym oraz na poprawę sytuacji przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia											400
	Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę dostępu do wysokiej jakości usług społecznych											150
	Wpływ działań rewitalizacyjnych na sytuację obszarów zdegradowanych											140
	Ocena wpływu wsparcia RPO WP 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 i usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku przedszkolnym											250
	Ocena wpływu wsparcia na jakość kształcenia zawodowego w województwie podkarpackim											240
	Ocena wpływu wsparcia w zakresie kształcenia ogólnego											260
	Ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych w ramach RPO WP 2014-2020											200
Razem												4 290

4.1 System realizacji i badania horyzontalne

Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WP 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Wszystkie osie priorytetowe

Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex ante/On-going

Cel badania

1) Dokonanie oceny kryteriów i innych elementów systemu wyboru projektów przez pryzmat ich faktycznego zapewnienia realizacji celów i priorytetów RPO WP 2014-2020,
2) Wskazanie koniecznych modyfikacji systemu.

Uzasadnienie badania

Obowiązek przeprowadzenia badania kryteriów i systemu wyboru projektów wynika wprost z zapisów *Wytycznych*. Poza tym formalnym uzasadnieniem warto zauważyć, że kryteria wyboru projektów, jak i inne elementy systemu wyboru projektów (np. typy beneficjentów, grupy docelowe, tryby wyboru projektów, limity i ograniczenia w realizacji projektów) stanowią uszczegółowienie i bezpośredni element operacjonalizacji celów RPO WP 2014-2020. Prawidłowa konstrukcja tych elementów jest niezbędnym warunkiem prawidłowego ukierunkowania interwencji. Natomiast zbadanie jakości kryteriów i systemu wyboru projektów na wczesnym etapie wdrażania programu i wprowadzenie ewentualnych korekt ma kluczowe znaczenie dla powodzenia w realizacji celów Programu.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Czy kryteria w ramach poszczególnych konkursów są: obiektywne, mierzalne, weryfikowalne, jednoznaczne i precyzyjne, poprawne merytorycznie, spójne wewnętrznie?
- Czy rozplanowanie konkursów jest prawidłowe w kontekście celów działań i Programu, potrzeb i możliwości potencjalnych wnioskodawców, cech projektów oraz potencjału instytucjonalnego instytucji dokonujących oceny i wyboru?
- Czy system wyboru projektów jest transparentny i bezstronny?
- Czy sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru projektów jest poprawny w kontekście celów działań Programu?
- Czy i w jakim stopniu kryteria wyboru projektów w ramach poszczególnych działań sprzyjają wyborowi projektów, które w sposób optymalny i najbardziej efektywny przyczyniają się do osiągnięcia celów RPO WP 2014-2020 oraz pozwolą na wypełnienie zobowiązań wynikających z przyjętych ram wykonania?
- Czy kryteria i system wyboru zapewniają wybór projektów wzajemnie komplementarnych?
- Czy przyjęte kryteria wyboru projektów w ramach poszczególnych działań RPO WP 2014-2020 uwzględniają ogólne zasady ustanowione w art. 7 i 8 Rozporządzenia ogólnego?
- Czy system wyboru i oceny projektów wymaga wprowadzenia usprawnień? Czy istnieją elementy, które są lub mogą być problemem we wdrażaniu RPO WP 2014-2020 (np. mające wpływ na brak zainteresowania konkursami)? Jeżeli tak, to które z tych elementów wymagają natychmiastowej interwencji, a które powinny być stale monitorowane pod kątem możliwości wystąpienia barier w kolejnych etapach wdrażania RPO WP 2014–2020?

Badanie będzie zawierać komponent ewaluacji ex ante dla działań, w których konkursy nie zostały jeszcze ogłoszone, jak również on-going w odniesieniu do działań, w których nabory zostały ogłoszone.

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych przewiduje się, iż ewaluacja będzie kombinacją ewaluacji opartej na teorii (oba elementy badania), systematycznego przeglądu (ex ante) i studium statystycznego (on-going).

Systematyczny przegląd zakłada analizę danych zastanych: dokumentacji programowej, SZOOP, kryteriów wyboru projektów, regulaminów konkursów, regulaminów komisji oceniających projekty, raportów z ewaluacji systemów wyboru projektów z poprzednich perspektyw finansowych.

Studium statystyczne powinno zostać zrealizowane w oparciu o analizy statystyczne obrazujące

funkcjonowanie poszczególnych kryteriów, m.in. ich wkładu w ostateczny wybór projektu.

Ewaluacja oparta na teorii zostanie zastosowana na potrzeby rozstrzygnięcia, jaki jest cel zastosowania/zaproponowania kryteriów wyboru projektów na poziomie poszczególnych działań oraz które kryteria wyboru projektów w najbardziej efektywny sposób realizują założenia RPO WP 2014-2020.

Wśród wykorzystywanych metod należy wskazać:

- analizę danych zastanych,
- wywiady pogłębione pozwalające spojrzeć na system wyboru projektów z wszystkich kluczowych perspektyw (przedstawicieli IZ RPO WP, IP WUP i IP ZIT zaangażowanych w programowanie i wybór projektów; ekspertów zewnętrznych oceniających projekty, przedstawicieli KM RPO WP),
- ankiety wśród potencjalnych beneficjentów oraz wnioskodawców (skutecznych i nieskutecznych),
- panel ekspertów.

Zakres niezbędnych danych

- dokumentacja programowa, pełna dokumentacja procesu oceny i wyboru projektów, będąca w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP,
- dane jakościowe z wywiadów pogłębionych,
- dane ilościowe z wywiadów (np. CATI lub CAWI).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I – IV kw. 2017 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 120 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Ostateczna koncepcja badania stanowiąca podstawę zamówienia będzie uwzględniać zalecenia KJE. Pozwoli to uzyskać porównywalny materiał w skali wielu programów.

Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO WP 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródokresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Wszystkie osie priorytetowe

Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu/wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	On-going

Cel badania

1) Ocena postępu rzeczowego RPO WP 2014-2020 na potrzeby przeglądu śródokresowego, a także realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania,
2) Dostarczenie wniosków mogących stanowić podstawę modyfikacji Programu i jego systemu wdrażania zapewniających pełniejszą realizację celów i wskaźników RPO WP 2014-2020.

Uzasadnienie badania

Obowiązek przeprowadzenia badania dla wszystkich programów operacyjnych wynika wprost z *Wytycznych*. W ujęciu merytorycznym badanie to może stanowić wartościową podstawę do pogłębionych badań oddziaływania interwencji już w określonych obszarach (priorytetach).

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Czy przyjęte wartości docelowe wskaźników RPO WP 2014-2020 zostały trafnie oszacowane?
- W jakim stopniu udało się osiągnąć cele pośrednie i jakie są perspektywy realizacji wartości docelowych wskaźników?
- Jakie czynniki determinowały realizację wartości wskaźników i celów programu w poszczególnych priorytetach?
  - Czy uwarunkowania te stanowią podstawę do modyfikacji wartości docelowych?
- Jakie działania należy podjąć, by podnieść skuteczność realizacji celów i wartości wskaźników?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Zalecenia metodyczne badania mają zostać zaproponowane przez KJE. Jednak przewiduje się, że podstawowym planem badawczym tej ewaluacji powinna być ewaluacja oparta na teorii.

Zakres niezbędnych danych

Niezbędne dane będą pochodną przyjętej metodyki, jednak już na tym etapie można przyjąć, że podstawę stanowić będzie:

- dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa), sprawozdania z realizacji,
- dane monitoringowe o postępie finansowym i rzeczowym,

będące w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2018 r. – I kw. 2019 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 200 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Ostateczna koncepcja badania stanowiąca podstawę zamówienia będzie uwzględniać zalecenia KJE. Pozwoli to uzyskać porównywalny materiał w skali wielu programów.

Ewaluacja podsumowująca system realizacji RPO WP 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Wszystkie osie priorytetowe

Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

1) Dokonanie oceny wybranych elementów systemu realizacji RPO WP 2014-2020,
2) Dostarczenie wniosków i rekomendacji na potrzeby opracowania systemów realizacji programów kolejnej perspektywy.

Uzasadnienie badania

Ewaluacja systemu realizacji programu operacyjnego jest badaniem obowiązkowym dla wszystkich programów operacyjnych wynikającym z *Wytycznych*.
Uzasadnieniem badania poza wymogiem formalnym jest fakt, że obecne programy z perspektywy systemu realizacji zawierają szereg nowych rozwiązań, takich jak: dwufunduszowość czy inwestycje zintegrowane. Ich analiza będzie cenną wskazówką dla programów kolejnej perspektywy, jak i innych interwencji w ramach krajowych polityk publicznych.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie będzie koncentrować się na analizie nowych rozwiązań systemu realizacji RPO WP 2014-2020 tj. m.in. na zagadnieniu dwufunduszowości Programu, inwestycjach zintegrowanych oraz innych elementach zidentyfikowanych na etapie opracowania SOPZ. Dodatkowo badanie obejmie kwestię realizacji zasady partnerstwa.
Badanie powinno udzielić odpowiedzi na następujące pytania:

- Które rozwiązania i w jakim stopniu przyczyniają się do efektywnej realizacji założeń interwencji?
- Jak poszczególne elementy można ocenić z perspektywy sprawności systemu wdrażania?
- Jak poszczególne elementy oceniane są z perspektywy beneficjentów (przyjazność)?
- W jakim stopniu zrealizowano przyjęte założenia zasady partnerstwa na etapie programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji?
  - Czy realizacja zasady przyniosła zamierzone skutki (synergia i wartość dodana, dialog i partycypacja społeczna)?
- W jakim stopniu struktury organizacyjne programujące wdrażające osie EFRR/EFS (okresy 07-13 i 14-20) są skoordynowane, skomunikowane, współpracują na rzecz spójności i komplementarności wsparcia?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Zalecenia dot. metodyki badania mają zostać przedstawione przez KJE. Jednak przewiduje się, że metodyka będzie miała charakter jakościowy oparty o wywiady z respondentami reprezentującymi różne perspektywy spojrzenia na system realizacji Programu oraz analizę danych zastanych – systemów realizacji innych programów, w tym ewaluacji o tej tematyce (m.in. odnoszących się do zagadnienia komplementarności i koordynacji wsparcia).

Zakres niezbędnych danych

Zakres danych będzie zależny od zakresu i metodyki badania zaproponowanych przez KJE, jednak wydaje się, że podstawą będzie:

- dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa),
- dane z centralnego systemu teleinformatycznego,

będące w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2019 r. - I kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 90 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

Ewaluacja realizacji zasad horyzontalnych przyjętych w ramach RPO WP 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Wszystkie osie priorytetowe

Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

1) Ocena funkcjonowania mechanizmów zapewniania realizacji zasad horyzontalnych i ich efektów.

Uzasadnienie badania

Obligatoryjność ewaluacji stosowania zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami wynika z *Umowy Partnerstwa*, *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie stosowania zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 a także Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*. Badanie to może być częścią całościowej oceny realizacji zasad horyzontalnych. Na potrzebę oceny realizacji ww. zasad zwraca także uwagę rozporządzenie ogólne.
Dodatkowo zobowiązanie do realizacji ewaluacji zasad horyzontalnych zawarto w sekcji 11 RPO WP 2014-2020, gdzie poza zasadami równości szans kobiet i mężczyzn, a także równości szans i niedyskryminacji wskazano do objęcia badaniem zasadę zrównoważonego rozwoju.
Ponadto, w ramach badania analizie zostanie poddana realizacja zasady partnerstwa.

Kryteria badania

Skuteczność, użyteczność, trafność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Czy zaprojektowany system realizacji RPO WP 2014-2020, w tym stosowane procedury i rozwiązania zapewniały praktyczną realizację zasad horyzontalnych?
- Czy ustanowiony system wyboru projektów, w tym przyjmowane kryteria wyboru projektów i proces oceny zapewniały poprawną realizację zasad?
- Jaki był udział projektów neutralnych w ramach wszystkich projektów przyjętych do realizacji w RPO WP 2014-2020 (z podziałem na EFS i EFRR)?
- Na jakiego rodzaju wyzwania związane z wdrażaniem zasad horyzontalnych napotykali beneficjenci projektów? Jak sobie z nimi radzili?
- Jak zostały zrealizowane i jak należy ocenić poszczególne rozwiązania służące realizacji zasad horyzontalnych, przewidziane w *Agendzie działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020* i *Wytycznych w zakresie stosowania zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020* na poziomie RPO WP 2014-2020?
- Czy Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020 w wystarczającym stopniu był zaangażowany we wdrażanie zasad horyzontalnych? Jaka była jego faktyczna rola we wdrażaniu zasad horyzontalnych?
- Jak wygląda świadomość zasad horyzontalnych wśród beneficjentów i innych uczestników systemu realizacji RPO WP 2014-2020? Jakie działania faktycznie były podejmowane w odpowiedzi na wymagania stawiane przez te zasady?
- Jak w projektach wykorzystywany był mechanizm racjonalnych usprawnień (skala, przykłady najczęściej ponoszonych wydatków)?
- Na ile „standard minimum" rzeczywiście wpłynął na poprawę równości szans kobiet i mężczyzn w projektach?
- Na ile w realizację zasad horyzontalnych faktycznie angażowani byli przedstawiciele środowiska użytkowników projektowanych rozwiązań (np. organizacje wspierające równość szans płci, środowiska działające na rzecz osób niepełnosprawnych)?
- W jakim stopniu system realizacji RPO WP 2014-2020 zapewniał realizację zasady partnerstwa?
- Czy efekty programu (wybrane projekty i ich rezultaty, działanie beneficjentów na rzecz realizacji zasad) są zadowalające z punktu widzenia realizacji zasad horyzontalnych?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Podstawę badania powinien stanowić opisowy plan badawczy oraz studia przypadków.
Wśród wykorzystywanych metod należy wskazać:

- analizę danych zastanych (dokumentacja programowa, konkursowa, sprawozdania z realizacji projektów),
- studia przypadków - analiza rezultatów realizowanych projektów pod kątem znalezienia dobrych praktyk na przyszłość,
- wywiady z przedstawicielami grup docelowych,
- porównanie rozwiązań funkcjonujących w innych programach operacyjnych.

Ponadto, w ramach każdej osi priorytetowej przewiduje się wybór kilku projektów do szczegółowej analizy sposobu ich wdrażania pod kątem uwzględnienia zasad horyzontalnych.

Zakres niezbędnych danych

- dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa), będąca w posiadaniu IZ RPO WP i IP WUP,
- dane z centralnego systemu teleinformatycznego,
- dokumentacja programowa innych programów.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2019 r. – II kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 140 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

Ewaluacja podsumowująca postęp rzeczowy i rezultaty RPO WP 2014-2020, ich wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy województwa oraz na osiąganie celów strategii Europa 2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

1) Podsumowanie dotychczasowych efektów programu,
2) Dokonanie oceny wpływu makroekonomicznego na rozwój społeczno-gospodarczy województwa,
3) Oszacowanie wkładu programu w realizację celów strategii Europa 2020.

Uzasadnienie badania

Badanie zostało wskazane jako obowiązkowe do przeprowadzenia w *Wytycznych*.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, użyteczność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jaki był wpływ realizacji RPO WP 2014-2020 na osiągnięcie celów Strategii Europa 2020?
- Jaki był wpływ realizacji RPO WP 2014-2020 na rozwój społeczny i gospodarczy województwa, w tym cele SRWP? Do jakiego stopnia uaktualniana diagnoza przyczyniła się do lepszego wdrażania RPO WP 2014-2020?
- Jak realizacja RPO WP 2014-2020 wpłynęła m.in. na poziom konkurencyjności województwa, rozwój jego potencjałów endogenicznych, inteligentnych specjalizacji regionalnych, zróżnicowania wewnątrzregionalne?
- Czy w perspektywie obserwowanego wpływu RPO WP 2014-2020 alokację przyjętą w programie można uznać za optymalną, jeśli nie to jak powinna była być skonstruowana?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Podstawą badania powinno być studium statystyczne oraz ewaluacja oparta na teorii. Przyjmuje się, że dane dot. efektów makroekonomicznych związanych z wpływem Programu na sytuacje społeczno-gospodarczą województwa zostaną opracowane i udostępnione przez MR, natomiast ewaluacja na poziomie regionu skupi się na analizie mikro - zidentyfikowaniu ciągu logicznego między obserwowanymi efektami i bezpośrednimi rezultatami RPO WP 2014-2020, wskazaniu barier osiągania efektów jeśli te nie będą w pełni zadowalające, interpretacji danych makroekonomicznych. Podstawą pracy będą badania jakościowe, wywiady (eksperci, interesariusze Programu), analiza danych zastanych (dokumentacja projektowa, sprawozdania z realizacji, dotychczasowe ewaluacje).

Zakres niezbędnych danych

IZ RPO WP przekaże w odpowiednim terminie zestawienia dotyczące faktycznej i planowanej realizacji RPO WP 2014-2020, które zostaną wygenerowane z centralnego systemu teleinformatycznego. Na tej podstawie w MR zostaną przeprowadzone analizy makroekonomiczne wykorzystujące modele ekonomiczne, a wyniki prognoz zostaną udostępnione IZ RPO WP. Pozostałe analizy zostaną oparte o dane z systemu monitorowania i własne badania jakościowe oraz syntezę wcześniejszych badań.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2021 r.- I kw. 2022 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 150 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Informacje przedstawione w badaniu mogą ulec zmianie m.in. w zakresie terminu realizacji, w wyniku ustaleń podjętych w ramach prowadzonych przez MR prac, mających na celu doprecyzowanie sposobu realizacji badania wykorzystującego modelowanie makroekonomiczne.

Ewaluacja ex ante RPO WP 2020+

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Wszystkie osie priorytetowe	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu (dominuje) / procesu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex ante

Cel badania

Wsparcie wiedzą procesu przygotowania programu operacyjnego dla kolejnej perspektywy finansowej.

Uzasadnienie badania

Można przypuszczać, że ewaluacja ex ante będzie również w kolejnej perspektywie warunkiem koniecznym złożenia i negocjacji z KE programu operacyjnego.
Z merytorycznego punktu widzenia ewaluacja ex ante jest niezbędnym krokiem prowadzącym do zrozumienia na ile planowana interwencja znajduje uzasadnienie społeczno-ekonomiczne i w jakim stopniu może przyczynić się do osiągnięcia pożądanych celów i rozwiązania zdiagnozowanych problemów.

Kryteria badania

Trafność, przewidywana skuteczność, przewidywana efektywność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Zakres badania zostanie prawdopodobnie, tak jak i w tej pespektywie, zaproponowany przez KJE. Na ogólnym poziomie należy przyjąć, że problematyka ewaluacji będzie obejmowała trzy szerokie zagadnienia: a) ocenę trafności i spójności wewnętrznej programu operacyjnego, b) ocenę spójności zewnętrznej programu operacyjnego oraz c) ocenę systemu realizacji programu operacyjnego.
Potencjalne pytania ewaluacyjne (w oparciu o zalecenia dotyczące ewaluacji ex-ante programów na lata 2014-2020):

- Czy interwencja publiczna w postaci programu operacyjnego trafnie odpowiada na zdiagnozowane wyzwania i potrzeby społeczno-ekonomiczne?
- Czy zaproponowana w ramach programu logika interwencji umożliwi realizację założonych celów rozwojowych?
- Czy założenia i cele programu są spójne z najważniejszymi politykami i strategiami na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym?
- Czy i w jakim zakresie program operacyjny uwzględnia i przyczynia się do realizacji celów polityk horyzontalnych (realizacja zasad równości szans płci, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju)?
- Czy i w jakim zakresie istniejący układ instytucjonalny, w tym zasoby ludzkie, jest wystarczający do realizacji założeń i celów programu operacyjnego?
- Czy założenia programu operacyjnego umożliwiają skuteczną i efektywną realizację procesów monitorowania i ewaluacji?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Podstawą badania powinna być ewaluacja oparta na teorii, ale można przypuszczać, że także wykorzystanie modeli makro-ekonomicznych oraz analizy i syntezy (tzn. wykorzystania dostępnych badań charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą kraju i regionu oraz zawierających dowody odnośnie skuteczności proponowanych rodzajów interwencji).
Prawdopodobnie w latach 2019/2020 KJE opracuje zalecenia dla procesu ewaluacji programów operacyjnych 2020+ (wykorzystując wnioski z procesu ewaluacji 2014-2020).

Zakres niezbędnych danych

Zgodnie z zaleceniami przygotowanymi przez MR.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kw. 2020 r. - IV kw. 2021 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 200 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

4.2 Gospodarka

Efekty wsparcia przedsiębiorstw w regionie

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa I (PI 1a,1b, 3a, 3c) / EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

Ustalenie i ocena efektów poszczególnych działań OP I, obejmujących wsparcie przedsiębiorstw.

Uzasadnienie badania

W ramach RPO WP 2014-2020 wdrażane są rozmaite działania służące rozwojowi gospodarki regionu, za pośrednictwem wsparcia przedsiębiorstw (zarówno bezpośredniego, jak i pośredniego). Oczekiwane efekty wsparcia koncentrują się na podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu. Na poziomie przedsiębiorstw oczekuje się m.in. zwiększonej aktywności B+R przedsiębiorstw, rozwój działalności przedsiębiorstw, w tym MŚP, wyrażony przez zwiększone nakłady inwestycyjne sektora prywatnego. Wsparcie ma również zminimalizować negatywny trend coraz mniejszej innowacyjności przedsiębiorstw w regionie.
Ewaluacja będzie również służyła ocenie oddziaływania na poziomie OP I.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, trafność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- W jakim stopniu wsparcie przedsiębiorstw w ramach programu przełożyło się na ich konkurencyjność i innowacyjność?
- W jaki sposób wsparcie przełożyło się na zatrudnienie we wspartych przedsiębiorstwach i w całym regionie?
- Jaki typ wsparcia przedsiębiorstw był ekonomicznie najbardziej efektywny, patrząc przez pryzmat innowacyjności, konkurencyjności i wsparcia zatrudnienia w regionie?
- Jaka forma wsparcia przedsiębiorstw (zwrotna/bezzwrotna) była ekonomicznie najbardziej efektywna, patrząc przez pryzmat innowacyjności, konkurencyjności i wsparcia zatrudnienia w regionie?
- Jakie działania nie przynoszą pożądanych skutków, tj. potencjalne efekty wystąpiłyby również bez wsparcia publicznego?
- Które grupy przedsiębiorstw skorzystały ze wsparcia w największym/najmniejszym stopniu i dlaczego tak się stało?
- Czy efekty wsparcia różnicują się w ramach wybranych regionalnych inteligentnych specjalizacji, jeśli tak, to w jaki sposób?
- W jakim stopniu realizacja działania przyczyniła się do zwiększonej aktywności B+R przedsiębiorstw w regionie (wzrostu nakładów sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB)?
- Jakie były czynniki sukcesu wykorzystania wsparcia przez beneficjentów?
- Jakie były czynniki porażki wykorzystania wsparcia przez beneficjentów?
- W jakim stopniu realizacja działania przełożyła się na rozwój inteligentnych specjalizacji?
- Jaki był wpływ działania na regionalny system innowacji?
- Czy interwencja w obszarze wsparcia potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych w województwie podkarpackim przyczyniła się do nawiązania współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi, a przedsiębiorstwami?
- Czy oferowane przez Instytucje Otoczenia Biznesu usługi są dostosowane do specyfiki konkretnych potrzeb MŚP?
- Czy udzielone wsparcie wpłynęło na częściową komercjalizację usług Instytucji Otoczenia Biznesu?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Metodyka badania będzie bazować na kombinacji dwóch komplementarnych podejść badawczych tj. ewaluacji opartej na teorii oraz szacowaniu efektów z wykorzystaniem koncepcji stanów kontrfaktycznych (pomiar efektu netto, jako kluczowy element testowania teorii).
W badaniu wykorzystane zostaną zarówno jakościowe, jak i ilościowe techniki gromadzenia i analizy danych. Punktem wyjścia dla ewaluacji powinna być analiza logiki wsparcia

przedsiębiorstw w ramach badanych działań. Odtworzona logika interwencji powinna być przedstawiana za pomocą schematu logicznego wsparcia z uwzględnieniem relacji pomiędzy wdrażanymi działaniami, a oczekiwanymi efektami. Odtworzona teoria interwencji powinna również wskazywać kluczowe, przyjęte założenia warunkujące skuteczną realizację danego wsparcia przedsiębiorstw. Odtworzona logika powinna uwzględniać perspektywę możliwie szerokiego grona osób, związanych z wdrażaniem i oceną projektów wsparcia kierowanego do firm (w tym samych beneficjentów). Ponadto analiza oparta na teorii powinna nawiązywać do teorii działania poszczególnych instrumentów (działań/ poddziałań).

Kluczowym elementem weryfikacji teorii interwencji będzie analiza efektów wsparcia z wykorzystaniem ewaluacji bazującej na podejściu kontrfaktycznym. W ramach badania zostanie wykorzystane oszacowanie efektu netto wsparcia przedsiębiorstw, przeprowadzone w ramach ewaluacji UP. Analizy będą polegać na porównaniu sytuacji beneficjentów wspartych w ramach RPO WP 2014-2020 z dopasowaną grupą kontrolną – przedsiębiorstwami, które nie otrzymały wsparcia (podmioty nieubiegające się o wsparcie lub nieskuteczni wnioskodawcy). Pomiar efektów netto powinien zostać przeprowadzony przy współpracy MR oraz GUS. Rolą GUS będzie dokonanie oszacowań wybranych wskaźników ekonomicznych przedsiębiorstw na podstawie sprawozdań rocznych przedsiębiorstw. Analizowane wskaźniki obejmą wymiary innowacyjności i konkurencyjności, wpływ wsparcia na zatrudnienie, współpracę w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej oraz internacjonalizację. Analizy będą prowadzone na danych jednostkowych, natomiast do dalszej pogłębionej analizy w ramach podejścia opartego na teorii przekazane zostaną dane zagregowane, wskazujące na efekty poszczególnych instrumentów wytypowanych do badania (wskazane w ramach przedmiotowej ewaluacji działania). Tam gdzie efekty nie będą mogły być oszacowane z wykorzystaniem podejścia kontrfaktycznego, podjęta zostanie próba oszacowania efektów z wykorzystaniem badań deklaratywnych (sondaż). Oszacowane efekty powinny być dalej przedmiotem analizy efektywności kosztowej (CBA).

Oprócz tego w ewaluacji wykorzystane zostaną dodatkowe metody badawcze, wykorzystujące przede wszystkim badania jakościowe (wywiady pogłębione / grupowe, warsztaty z m.in. beneficjentami i innymi podmiotami otrzymującymi wsparcie, instytucjami zaangażowanymi w realizację programu, ekspertami branżowymi), które powinny pomóc w ustaleniu, które z założeń teoretycznych, stojących za każdą z teorii interwencji miały wpływ na oszacowane efekty – które były barierą, a które wpływały na wystąpienie efektów, tj. mogły wzmacniać występowanie efektu jałowej straty. W badaniu przewiduje się, iż zostaną przeprowadzone również studia przypadku na poziomie wspartych przedsiębiorstw. Analiza obejmie również dane zastane (m.in. wnioski, sprawozdania, dokumentację programu).

Zakres niezbędnych danych

- dane monitoringowe obejmujące aktualny postęp rzeczowy realizacji RPO WP 2014-2020,
- wnioski o dofinansowanie,
- dane pozyskane od beneficjentów (przedsiębiorstw),
- dane GUS,
- dane i informacje pozyskane od osób odpowiedzialnych za wdrażanie programów w ramach perspektywy 2014-2020 oraz ekspertów branżowych,

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III - IV kw. 2022 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 240 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

Efekty wsparcia zastosowań TIK dla usług publicznych

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa II (PI 2c) /EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

Oszacowanie wpływu interwencji na poprawę dostępu do e-usług publicznych.

Uzasadnienie badania

Realizacja badania wynika z wymogu szacowania wpływu na poziomie OP. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę na relatywnie duże znaczenie alokacji środków na to działanie.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- W jakim stopniu inwestycje w e-usługi odpowiadały najważniejszym potrzebom w regionie w tym zakresie?
- Jak oceniana jest logika interwencji w zakresie wspierania e-usług?
- W jakim stopniu inwestycje w e-usługi wpłynęły na zwiększenie się dostępu obywateli, w tym osób z niepełnosprawnościami do e-usług?
- W jakim stopniu udało się osiągnąć zamierzone efekty wsparcia?
- Jaka jest relacja efektów interwencji do jej kosztów (także w kontekście innych, podobnych interwencji)?
- Jak różnicują się efekty kategorii wsparcia?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Jak należy ocenić trafność realizowanych interwencji?
- Jak należy ocenić użyteczność wsparcia?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Zakłada się, iż badanie będzie koncentrować się na kluczowych, strategicznych obszarach interwencji. Przy dużej różnorodności zakresu interwencji wskazane jest wybranie tych obszarów, na które przeznaczono najwięcej środków.

Badanie powinno uwzględniać wpływ inwestycji na poprawę jakości świadczonych usług, sprawność obsługi mieszkańców – ze szczególnym naciskiem na użyteczność, poprawę efektywności i skuteczności usług.

Mając na uwadze powyższe, przewiduje się, że podstawowym typem ewaluacji wpływu powinna być ewaluacja bazująca na teorii. Wybór podejścia wynika ze zidentyfikowanej potrzeby szczegółowej analizy mechanizmu, za pomocą którego interwencja ma doprowadzić do zakładanych efektów. Szczególnie istotne jest dokładne przeanalizowanie, jakie konkretnie mają być efekty interwencji, czyli co ma się poprawić w świadczonych usługach, i w jaki sposób zostanie to osiągnięte. Dotychczasowe doświadczenia pokazują bowiem, że w przypadku projektów w tym obszarze odpowiedź na te podstawowe pytania nie zawsze jest oczywista[19].

Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją ewaluacji opartej na teorii programu oraz studium przypadku.

Podstawą pierwszego z planów badawczych powinny być:

- analizy desk research dokumentacji konkursowej,
- wywiady pogłębione z beneficjantami oraz osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie programu,
- ankiety z beneficjentami,
- przegląd raportów ewaluacyjnych z podobnych interwencji,
- panel ekspertów.

Drugi plan badawczy powinien zostać zrealizowany w oparciu o wybór kilkunastu przypadków (udostępnionych usług publicznych) i szczegółową analizę sposobu w jaki wpłynęły one na

[19] IBS, Reytech sp. z o.o., Coffey Sp. z o.o. (2013), *Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, Warszawa.

osiągnięcie celów osi. Wybór projektów powinien uwzględniać ich wagę (wyrażoną m.in. przez budżet) i różnorodność (terytorialną i tematyczną).

Zakres niezbędnych danych

- dokumentacja (konkursowa, programowa, projektowa) będące w posiadaniu IZ RPO WP,
- dane jakościowe z wywiadów pogłębionych,
- dane ilościowe z wywiadów (np. CATI lub CAWI),
- dane przedrealizacyjne i porealizacyjne,
- krajowe statystyki dot. wykorzystania e-usług.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III – IV kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 140 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

4.3 Infrastruktura

Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność energetyczną i emisyjność

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Oś priorytetowa III (PI 4a, 4c, 4e, 6e) / EFRR

Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

Określenie wpływu poszczególnych działań OP III w ramach RPO WP 2014-2020 na wielkość zużycia energii oraz wynikającą z tego emisję zanieczyszczeń, z uwzględnieniem zróżnicowania przedmiotowego i podmiotowego realizowanych projektów.

Uzasadnienie badania

W ramach OP III realizowana jest bardzo szeroka gama projektów, mających de facto bardzo zbliżony wpływ – obniżenie zużycia energii (elektrycznej i cieplnej) oraz emisji CO_2 i innych zanieczyszczeń. Wpływ ten rzadko jest jednak analizowany w sposób przekrojowy, porównujący efektywność ex post konkretnych działań, co ważne – w konkretnym otoczeniu. Uzyskane dane pozwolą lepiej kierunkować (zawężać) przyszłe inwestycje ze środków krajowych i unijnych, z uwzględnieniem zasady krańcowo malejącej produktywności poszczególnych działań.
Badanie wypełnia także obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP III.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność; w mniejszym stopniu trafność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Które źródła energii odnawialnej, finansowane w ramach RPO WP 2014-2020, są najefektywniejsze w lokalnych uwarunkowaniach województwa podkarpackiego (energetyka wodna, wiatrowa, słoneczna, energia z biomasy, geotermalna)?
- Jakie są najbardziej efektywne kierunki inwestycji w zakresie wspierania efektywności energetycznej i niskoemisyjnych źródeł ciepła?
- Czy realizowane projekty są opłacalne dla ich beneficjentów?
- Jaki jest wpływ projektów na stan powietrza w miastach województwa podkarpackiego (w tym w aspekcie dyrektywy 2008/50/WE)?
- Na jakie przeszkody natrafia realizacja projektów, dotyczących OZE i efektywności energetycznej?
- Którzy beneficjenci realizują projekty w zakresie OZE i efektywności energetycznej w sposób najbardziej efektywny?
- Jaki jest łączny, kwantyfikowalny wpływ OP III RPO WP 2014-2020 na obniżenie zużycia energii (elektrycznej i cieplnej) oraz emisji CO_2 i innych zanieczyszczeń z uwzględnieniem faktycznego oddziaływania realizowanych projektów?
- Czy zauważalna jest krańcowo malejąca efektywność niektórych działań, biorąc pod uwagę problematykę odwracalności efektu redukcyjnego? Czy efekt interwencji utrzyma się po ewentualnym wycofaniu danego instrumentu RPO WP 2014-2020? Czy Beneficjenci są świadomi ograniczenia emisji poprzez stosowanie praktyk niskoemisyjnych?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Badanie obejmie:

- meta-analizę dostępnych badań i ekspertyz, danych z monitoringów, literatury przedmiotu,
- studium statystyczne - w zakresie efektywności realizowanych projektów; ilościowa ocena wpływu poszczególnych projektów oparta na wskaźnikach, w szczególności zestawieniu danych przedrealizacyjnych i porealizacyjnych,
- ewaluację opartą na teorii – w zakresie identyfikacji oddziaływania poszczególnych typów projektów oraz ich wpływu na realizację zakładanych celów RPO WP 2014-2020,
- studia przypadków.

Wśród wykorzystywanych metod badawczych należy wskazać:

- studia przypadków zróżnicowanych projektów, obejmujących główne typy przedmiotowe i podmiotowe projektów, wykorzystujące w szczególności:
  - wizję lokalną,
  - analizę danych przedrealizyjnych i porealizacyjnych, w tym niezawartych w systemie monitorowania,
  - wywiady z kierownikami projektów,
  - weryfikację wskaźników efektywności ekonomicznej, określonych w dokumentacji przedrealizacyjnej,

(w zależności od postępów w realizacji RPO WP 2014-2020 zasadne może być również zaproponowanie części studiów przypadków spoza województwa),

- wywiady pogłębione z podmiotami kształtującymi politykę energetyczną w regionie,
- wywiady pogłębione z przedsiębiorcami nie będącymi beneficjentami (np. znacznymi odbiorcami energii elektrycznej),
- analizę danych WIOŚ dotyczących stanu powietrza,
- wizualizację projektów oraz ich oddziaływania na mapach cyfrowych.

Zakres niezbędnych danych

- dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe i regionalne),
- badania ewaluacyjne, ekspertyzy, literatura naukowa i fachowa w obszarze objętym badaniem,
- dane przedrealizycyjne (studia wykonalności, audyty energetyczne itp.),
- dane porealizacyjne, w tym w ramach studiów przypadków również niezawarte w standardowej sprawozdawczości (np. faktyczne zużycie / produkcja energii, struktury wykorzystania odpadów itp.),
- dane jakościowe z wywiadów pogłębionych,
- dane o stanie powietrza (na podstawie monitoringu WIOŚ).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2020 r. – I kw. 2021 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 220 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na ochronę środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa IV (PI 5b, 6a, 6b, 6d) / EFRR	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

Kompleksowa ocena wpływu projektów ukierunkowanych na ochronę środowiska naturalnego (i przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu), z uwzględnieniem ich wzajemnej komplementarności.

Uzasadnienie badania

Realizowane projekty w zakresie ochrony środowiska posiadają bardzo kompleksowy wpływ na środowisko, a w mniejszym stopniu również na edukację ekologiczną i atrakcyjność turystyczną województwa. Ewaluacja ma na celu kompleksową ocenę skuteczności całości polityki ekologicznej w zakresie będącym przedmiotem interwencji RPO WP 2014-2020, ze szczególnym uwzględnieniem faktycznego oddziaływania projektów.
Badanie wypełnia także obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP IV.

Kryteria badania

Skuteczność, w mniejszym stopniu użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Czy realizowane inwestycje pozwalają poprawić jakość wód oraz osiągnięcie dobrego stanu wód i dobrego potencjału?
- Czy realizowane inwestycje pomagają poprawić efektywność gospodarowania odpadami? W jakim stopniu realizowane projekty wypełniają zasadę hierarchii postępowania z odpadami?
- Czy realizowane inwestycje pomagają zachować różnorodność biologiczną w regionie, chroniąc najcenniejsze dziedzictwo województwa?
- Czy i w jakim stopniu realizowane inwestycje pozwalają poprawić bezpieczeństwo powodziowe oraz zapobiegać suszom – czy tworzą spójny system retencji wód?
- W jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do realizacji zobowiązań i celów strategicznych wynikających z dokumentów unijnych i krajowych (w tym m.in. Dyrektyw 2008/98/WE „odpadowej", 1999/31/WE „składowiskowej", 91/271/EWG „ściekowej", Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych)?
- W jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do poprawy jakości życia?
- W jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do edukacji ekologicznej i poprawy atrakcyjności turystycznej województwa?
- Czy zauważalna jest krańcowo malejąca efektywność niektórych działań?
- Jaka jest spodziewana trwałość wspartych inwestycji?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Badanie obejmie:

- meta-analizę dostępnych badań i ekspertyz, danych z monitoringów, literatury przedmiotu,
- studium statystyczne - w zakresie dostarczenia ilościowych informacji, niezbędnych do oszacowania efektów projektów, oparte na wskaźnikach, w szczególności zestawieniu danych przedrealizacyjnych i porealizacyjnych, w zakresie badania użytkowników końcowych projektów w kontekście efektów społecznych np. jakości życia,
- ewaluację opartą na teorii – w zakresie identyfikacji oddziaływania poszczególnych typów projektów oraz ich wpływu na realizację zakładanych celów RPO WP 2014-2020,
- studia przypadków.

Wśród wykorzystywanych metod badawczych należy wskazać:

- studia przypadków zróżnicowanych projektów, obejmujących główne typy przedmiotowe i podmiotowe projektów, wykorzystujące w szczególności:
  - wizję lokalną,
  - analizę danych przedrealizyjnych i porealizacyjnych, w tym niezawartych w systemie monitorowania,
  - wywiady z kierownikami projektów,
  - wywiady (np. PAPI/CATI) z użytkownikami końcowymi projektów (jeśli będą możliwi do identyfikacji),

(w zależności od postępów w realizacji RPO WP 2014-2020 zasadne może być również zaproponowanie części studiów przypadków z perspektywy finansowej 2007-2013 lub spoza województwa),

- wywiady pogłębione z organizacjami pozarządowymi,
- wywiady pogłębione z podmiotami kształtującymi politykę ekologiczną w regionie,
- analizę danych zastanych ze specjalistycznych monitoringów,
- wizualizację projektów oraz ich oddziaływania na mapach cyfrowych.

Zakres niezbędnych danych

- dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe i regionalne),
- badania ewaluacyjne, ekspertyzy, literatura naukowa i fachowa w obszarze objętym badaniem,
- dane przedrealizycyjne (np. studia wykonalności),
- dane porealizacyjne, w tym w ramach studiów przypadków również niezawarte w standardowej sprawozdawczości,
- dane jakościowe z wywiadów pogłębionych,
- dane z istniejących systemów monitoringu (m.in. WIOŚ, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II - III kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 180 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

Ocena wpływu RPO WP 2014-2020 na efektywność systemu transportowego regionu

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Oś priorytetowa V (PI 7b, 7c, 7d, 4e) / EFRR

Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

Analiza wpływu projektów OP V w ramach RPO WP 2014-2020 na efektywność systemu transportowego regionu – w szczególności wpływu na zrównoważony podział międzygałęziowy w transporcie oraz wspieranie rozwoju gospodarczego.

Uzasadnienie badania

OP V posiada największą alokację środków spośród całego RPO WP 2014-2020, zaś infrastruktura transportowa jest od lat przedmiotem szczególnej troski polityki spójności. Realizacja trzeciej już perspektywy finansowej pozwala zacząć badać nie tylko poziom nadrabiania zaległości rozwojowych, ale także nakazuje zbierać dane, potrzebne w przyszłości do bardziej precyzyjnego ukierunkowania realizowanych inwestycji na cele strategiczne, związane z redukcją negatywnego wpływu transportu na otoczenie, przy jednoczesnym wspieraniu rozwoju gospodarczego.
Badanie wypełnia także obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP V w ramach RPO WP 2014-2020.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, w mniejszym stopniu użyteczność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Czy realizowane inwestycje pozwalają zwiększyć liczbę pasażerów korzystających z systemów transportowych przyjaznych środowisku?
- Czy realizowane projekty przyczyniają się do tworzenia spójnego, atrakcyjnego systemu transportu publicznego, z uwzględnieniem elementów o charakterze inwestycyjnym i nieinwestycyjnym (np. częstotliwość kursowania, ceny biletów itp.)?
- Jak realizowane inwestycje wpływają na bezpieczeństwo ruchu drogowego w województwie?
- Jak realizowane inwestycje wpływają na oddziaływanie transportu na środowisko?
- Jak realizowane inwestycje wpływają na rozwój gospodarczy? Czy w dostatecznym stopniu uwzględniają potrzeby transportu pasażerskiego?
- Czy realizowane inwestycje zostały wybrane w sposób optymalny?
- Czy realizowane inwestycje są komplementarne względem siebie? Jakich interwencji brakuje (np. węzłów integracyjnych, zakupu taboru autobusowego poza największymi miastami)?
- Jaki jest wpływ realizowanych projektów na rynek pracy?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Badanie obejmie:

- meta-analizę dostępnych badań i ekspertyz, danych z monitoringów, literatury przedmiotu,
- studium statystyczne - w zakresie efektywności realizowanych projektów; dostarczenia ilościowych informacji, niezbędnych do oszacowania efektów projektów, oparte na wskaźnikach, w szczególności zestawieniu danych przedrealizacyjnych i porealizacyjnych, w zakresie badania użytkowników końcowych projektów,
- ewaluację opartą na teorii – w zakresie realizacji celów zmierzających do utworzenia spójnego systemu transportowego, a także szerzej – wspierania rozwoju gospodarczego,
- studia przypadków.

W ramach badania zakłada się zastosowanie następujących metod badawczych:

- studia przypadków zróżnicowanych projektów, obejmujących główne typy przedmiotowe oś i podmiotowe projektów, wykorzystujące w szczególności:
  - wizję lokalną,
  - analizę danych przedrealizyjnych i porealizacyjnych, w tym niezawartych w systemie monitorowania,
  - analizę ekonomiczną inwestycji zrealizowanych (na danych wejściowych porealizacyjnych, w tym zweryfikowanych danych o wielkości ruchu), także w porównaniu z inwestycjami alternatywnymi,
  - wywiady z kierownikami projektów,
  - wywiady (np. PAPI/CATI) z użytkownikami końcowymi projektów (jeśli są możliwi do identyfikacji),

(w zależności od postępów w realizacji RPO WP 2014-2020 zasadne może być również zaproponowanie części studiów przypadków z perspektywy finansowej 2007-2013);

- pogłębione studia przypadków projektów infrastrukturalnych, ukierunkowane na wpływ na rynek pracy,
- wywiady pogłębione z przedsiębiorcami działającymi na terenie regionu,
- wywiady pogłębione z organizacjami pozarządowymi,
- wywiady pogłębione z podmiotami kształtującymi politykę transportową w regionie,
- analizę danych zastanych ze specjalistycznych monitoringów,
- wizualizację projektów oraz ich oddziaływania na mapach cyfrowych.

Zakres niezbędnych danych

- dokumenty programowe i strategiczne (unijne, krajowe i regionalne),
- badania ewaluacyjne, ekspertyzy, literatura naukowa i fachowa w obszarze objętym badaniem,
- dane przedrealizycyjne (studia wykonalności itp.),
- dane porealizacyjne, w tym w ramach studiów przypadków również niezawarte w standardowej sprawozdawczości,
- dane jakościowe z wywiadów pogłębionych,
- dane dotyczące liczby użytkowników systemów transportu publicznego oraz natężeniu ruchu drogowego (na podstawie sprawozdań do GUS oraz danych Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej), w tym własne pomiary ewaluatora,
- dane z monitoringu środowiskowego WIOŚ.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kw. 2019 r. – I kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 290 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

-

4.4 Społeczeństwo

Ocena wpływu wsparcia EFS na dostęp do zatrudnienia i promowanie przedsiębiorczości wśród osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w województwie podkarpackim

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VII (PI 8i, 8iii) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

Ocena wpływu i jakości realizacji OP VII Regionalny rynek pracy na:

- zwiększenie zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym osób odchodzących z rolnictwa;
- promowanie przedsiębiorczości mając na względzie tworzenie nowych przedsiębiorstw i liczbę utworzonych w nich miejsc pracy;
- zwiększenie liczby, trwałości i kondycji ekonomicznej nowoutworzonych przedsiębiorstw

Uzasadnienie badania

Badanie dotyczy jednego z ważniejszych obszarów interwencji EFS, czyli zwiększania szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy oraz promocji przedsiębiorczości. Wsparcie osób bezrobotnych i biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zgodnie z założeniami RPO WP 2014-2020, przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia w regionie oraz ograniczenia bierności zawodowej mieszkańców. Ponadto, jednym z wyzwań rynku pracy jest także pomoc osobom bezrobotnym mieszkającym na wsi. Dotychczasowe doświadczenia pokazują również, że interwencja polegająca na wsparciu tworzenia nowych przedsiębiorstw jest stosunkowo skuteczna, choć też relatywnie kosztowna.
Niniejsze badanie posłuży ocenie efektów wsparcia EFS na wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez pracy oraz tworzenie przez nich własnych przedsiębiorstw. Jego realizacja umożliwi uzyskanie wiedzy na temat skuteczności podejmowanych działań, z uwzględnieniem rodzaju podejmowanych interwencji oraz specyfiki poszczególnych grup docelowych (osoby bezrobotne, bierne zawodowo oraz poszukujące pracy w wieku powyżej 29 r. ż., w szczególności z kategorii: osób powyżej 50 r. ż., długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób niepełnosprawnych, o niskich kwalifikacjach zawodowych, jak również rolnicy i członkowie ich rodzin).
Badanie wypełnia obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP VII.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- W jakim stopniu wsparcie w ramach OP VII odpowiadało najważniejszym potrzebom grup docelowych?
- Jak oceniana jest logika interwencji w zakresie wspierania dostępu do zatrudnienia i promowania przedsiębiorczości wśród osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy ?
- W jakim stopniu interwencja wpłynęła na zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości?
- W jakim stopniu udało się osiągnąć zamierzone efekty wsparcia?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Jak należy ocenić trafność realizowanych interwencji?
- Jak należy ocenić użyteczność wsparcia?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe?
- Jaki jest wpływ interwencji na sytuację osób, które skorzystały ze wsparcia (aktywność zawodowa, poziom uzyskiwanych dochodów, sytuacja społeczna, zachowania migracyjne)?
- Jaki jest wpływ interwencji na sytuację utworzonych przedsiębiorstw?
- Jak należy ocenić zastosowanie IF w ramach OP VII?
- Jakie są różnice w skuteczności, efektywności i trwałości ze względu na stosowane instrumenty (finansowe i bezzwrotne)?
- Jaka jest komplementarność wsparcia z interwencją w ramach CT3?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Metody i techniki badawcze zostaną dopasowane do przedmiotu badania i będą łączyły metody ilościowe i jakościowe. Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego i ewaluacji opartej na teorii.
Studium statystyczne jest niezbędne w celu odpowiedzi na większość postawionych pytań badawczych. Tym niemiej do oceny efektów wsparcia wykorzystane zostaną wyniki wskaźników rezultatu długoterminowego: *liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)* oraz *liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia*, które zgodnie z załącznikiem nr 6 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* zostaną oszacowane przez IZ PO WER na podstawie danych w rejestru ZUS.
Dzięki czemu możliwa będzie odpowiedź na pytanie: jaki jest wpływ wsparcia na: trwałość utworzonych przedsiębiorstw oraz zatrudnienie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Dodatkowo na potrzeby zbadania wpływu interwencji na podejmowanie własnej działalności gospodarczej zakłada się wykorzystanie schematu badania kontrfaktycznego nieciągłości w równaniu regresji (regression discontinuity design - RDD). Grupą kontrolną będą osoby, które brały udział w projektach, jednak nie uzyskały dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Pozwoli to na oszacowanie efektu jałowej straty (ile przedsiębiorstw powstałoby bez wsparcia EFS w formie dotacji lub instrumentów zwrotnych), a także wpływ rozpoczęcia działalności na sytuację uczestników (aktywność zawodową, poziom osiąganych dochodów, poziom dochodów gospodarstwa domowego, sytuację społeczną, zachowania migracyjne).
Ewaluacja zostanie poszerzona o schemat oparty na teorii, który służył będzie wyjaśnieniu uzyskanych wartości liczbowych. Służył on będzie ocenie mechanizmów wdrażania interwencji, rekrutowania uczestników, zakresu oferowanego wsparcia towarzyszącego. Schemat ten powinien bazować przede wszystkim na badaniach jakościowych, pozwalających dogłębnie zrozumieć mechanizmy oddziaływania interwencji.

Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny – dane uczestników projektów, w tym również numer REGON zakładanych przedsiębiorstw,
- informacje o utworzonych przedsiębiorstwach, wg podziału terytorialnego (zgodnie z TERYT na poziomie NUTS 4), oraz wg podziału branżowego (zgodnie z PKD).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I-IV kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

ok. 180 tys. PLN

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna

Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia EFS na zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VIII (PI 9v, 9i) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	On-going/ex post

Cel badania

Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach VIII Osi Priorytetowej na promowanie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie ubóstwu i dyskryminacji w tym w szczególności na trwałość przedsiębiorstw społecznych, wspartych w ramach RPO WP 2014-2020 oraz trwałość i jakość miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych, dzięki wsparciu EFS.

Uzasadnienie badania

Zgodnie z założeniami RPO WP 2014-2020 działania na rzecz mieszkańców regionu zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, którzy napotykają trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie i na rynku pracy, prowadzić mają do podejmowania przez nich aktywności społecznej oraz aktywności na rynku pracy. W konsekwencji ma to prowadzić do obniżenia poziomu zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. Z kolei redukcja ubóstwa pozwoli na poprawę wewnętrznej spójności społecznej i terytorialnej województwa. Niniejsze badanie posłuży zatem ocenie wpływu wsparcia oferowanego w ramach VIII Osi priorytetowej na poprawę sytuacji mieszkańców regionu zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Ponadto, wyniki badania będą podstawą do oszacowania wskaźnika rezultatu długoterminowego, zapisanego w WLWK:

- Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych.

Dotychczas badania trwałości miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych dzięki wsparciu EFS były prowadzone w ograniczonym wymiarze i dostarczają niejednoznacznych wyników. Wynika to m.in. z ograniczonej dostępności danych dotyczących utworzonych przedsiębiorstw społecznych. Dlatego też w praktyce dostępne są tylko szacunki dotyczące przeżywalności utworzonych przedsiębiorstw społecznych i wspartych w nich miejsc pracy. Nie są też znane losy osób, dla których zostały utworzone miejsca pracy – jaka jest ich sytuacja[20].

Istotnym elementem, który powinien być wzięty pod uwagę przy planowaniu badania, jest zmiana koncepcji wspierania ekonomii społecznej: silniejszy nacisk na wspieranie już istniejących przedsiębiorstw społecznych (wsparcie skalowania), w tym także z wykorzystaniem instrumentów finansowych (ze środków PO WER), a także zmiana definicji przedsiębiorstwa społecznego – dopuszczenie wsparcia innych form prawnych przedsiębiorstw społecznych niż spółdzielnie socjalne.

Badanie powinno uwzględniać nie tylko kwestię trwałości nowych miejsc pracy, ale także poziom zwrotu z inwestycji w tworzenie tych miejsc (analizę kosztów i korzyści). Przy czym w badaniu niezbędne jest także uwzględnienie różnego rodzaju korzyści społecznych i zawodowych, odnoszonych przez odbiorców wsparcia. Stąd też niezbędne jest śledzenie nie tylko losów przedsiębiorstw społecznych, lecz również badanie sytuacji osób, które rozpoczęły pracę w tych przedsiębiorstwach.

Ważnym segmentem sektora ekonomii społecznej są podmioty reintegracyjne (centra i kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej czy też zakłady aktywności zawodowej). Podmioty te będą wspierane w PI 9i, dlatego też niezbędne jest uwzględnienie w niniejszej ewaluacji również tego elementu interwencji. Badanie wypełnia obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu dla OP VIII.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- W jakim stopniu wsparcie w ramach OP VIII odpowiadało najważniejszym potrzebom grup docelowych?
- Jak oceniana jest logika interwencji w zakresie zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym?
- W jakim stopniu oferowane wsparcie przyczyniło się do poprawy wewnętrznej spójności społecznej i terytorialnej województwa podkarpackiego?
- W jakim stopniu udało się osiągnąć zamierzone efekty wsparcia?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Jak należy ocenić trafność realizowanych interwencji?
- Jak należy ocenić użyteczność wsparcia?
- W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe?
- Ile z utworzonych miejsc pracy nadal funkcjonuje po 30 miesiącach od utworzenia? Jaka jest jakość tych miejsc pracy?
- Jakie czynniki wpływają na trwałość i jakość miejsc pracy, a jakie je ograniczają?
- Jakie korzyści społeczne są generowane przez wsparte przedsiębiorstwa społeczne? Jaka jest ich wartość?
- Jaki jest poziom koordynacji polityki wsparcia ekonomii społecznej na poziomie województwa?
- Jaka jest komplementarność działań realizowanych w ramach PI 9i i 9v?
- Jaki jest poziom koordynacji działań reintegracyjnych PES oraz OWES?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Metody i techniki badawcze zostaną dopasowane do przedmiotu badania i będą łączyły metody ilościowe i jakościowe. Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.

Niezbędne minimum metodologiczne, konieczne do oszacowania wskaźników rezultatu długoterminowego badania zostało określone w załączniku nr 6 do *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,* gdzie wskazano m.in. założenia doboru próby, harmonogram pomiaru oraz minimalny zakres pytań kwestionariuszowych.

Rozwój przedsiębiorstw społecznych jest zależny od wielu czynników, zarówno po stronie podażowej, jak i popytowej. Równocześnie brak jest dostatecznie licznej populacji przedsiębiorstw społecznych, które nie skorzystały ze wsparcia i mogłyby stanowić próbę kontrolną. Dlatego też nie ma możliwości przeprowadzenia badania kontrfaktycznego. Stąd też analiza wpływu interwencji na rozwój sektora ekonomii społecznej wymaga podejścia bazującego na teorii, koncentrującego się na wyjaśnieniu i ocenie zależności pomiędzy poszczególnymi elementami interwencji, a rozwojem przedsiębiorstw społecznych.

Badanie składać się będzie z trzech faz:

- Faza pierwsza koncentrować się będzie na odtworzeniu szczegółowego modelu interwencji, jak również analizie struktury podmiotów wspartych z EFS oraz ich oddziaływania na otoczenie przedsiębiorstw społecznych. Ponadto, w ramach badania nastąpi zebranie danych ilościowych oraz jakościowych służących przeprowadzeniu pierwszego pomiaru wskaźnika rezultatu długoterminowego, a zatem ocenie trwałości miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych wspartych z EFS. Badanie przeprowadzone zostanie w III-IV kwartale 2019 r.
- Faza druga koncentrować się będzie na ocenie wpływu interwencji na sytuację osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – niniejsze badanie wypełni obowiązek przeprowadzenia ewaluacji wpływu wdrażanej interwencji na realizację celów VIII OP RPO WP 2014-2020, w ramach której podejmowane są działania w zakresie włączenia społecznego oraz przeciwdziałania ubóstwu i dyskryminacji. Badanie przeprowadzone zostanie w III-IV kw. 2021 r.
- Faza trzecia skupi się na przeprowadzeniu drugiego pomiaru wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego w oparciu o zebrane dane ilościowe i jakościowe, które umożliwią finalną ocenę trwałości miejsc pracy utworzonych we wszystkich przedsiębiorstwach społecznych wspartych z EFS w ramach perspektywy 2014-2020. Badanie przeprowadzone zostanie w III-IV kw. 2024 r.

Punktem wyjścia do badania powinno być staranne odtworzenie szczegółowego modelu interwencji, w tym ocena kryteriów wyboru projektów, analiza struktury wspartych podmiotów, analiza oddziaływania na otoczenie przedsiębiorstw społecznych. Model logiczny powinien uwzględniać zarówno szczegółową analizę na poziomie RPO WP 2014-2020, jak i odtworzenie logiki interwencji na poziomie każdego z OWES.

[20] P. Stronkowski i inni (2013), *Ocena wsparcia w obszarze ekonomii społecznej udzielonego ze środków EFS w ramach PO KL*, Coffey International Development Sp. z o.o., Warszawa.

Badanie bazujące na teorii powinno mieć przede wszystkim charakter jakościowy i uwzględniać wywiady jakościowe z wszystkimi aktorami (m.in. przedsiębiorstwami społecznymi i podmiotami ekonomii społecznej, OWES, samorządem terytorialnym, IZ RPO WP i IP WUP, ekspertami).
Badanie to powinno być uzupełnione przez analizę na bazie studium przypadku (badanie przypadków przedsiębiorstw społecznych i PES, które skorzystały ze wsparcia zarówno w PI 9i, jak i 9iv). Badanie powinno pozwolić na ocenę komplementarności projektów realizowanych w ramach różnych PI, a także komplementarności działań w ramach PI 9v z działaniami finansowanymi ze środków krajowych. Dodatkowo przeprowadzone zostanie badanie ilościowe, które powinno objąć dwie zasadnicze próby: uczestników projektów, dla których stworzone zostały miejsca pracy oraz same wsparte przedsiębiorstwa społeczne.
Badanie wśród przedsiębiorstw społecznych powinno koncentrować się na ocenie trwałości nowych miejsc pracy, natomiast badanie uczestników projektów powinno koncentrować się na ocenie sytuacji zawodowej uczestników projektów.

Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny - dane dotyczące uczestników projektów (charakterystyka osoby, zakres wsparcia, dane kontaktowe),
- dane dotyczące liczby i jakości miejsc pracy we wspartych przedsiębiorstwach społecznych
- dane dotyczące wspartych przedsiębiorstw społecznych.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, obowiązkowe jest co najmniej dwukrotne przeprowadzenie pomiaru.
Planowane terminy badań:
1. III – IV kw. 2019 r.
2. III – IV kw. 2021 r.
3. III – IV kw. 2024 r.

Ostatni pomiar zostanie sfinansowany w ramach regionalnego programu operacyjnego kolejnej perspektywy finansowej.

Szacowany koszt badania

Szacowany koszt jednego pomiaru ok. 130 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Ewaluacja ex ante wsparcia kształcenia osób dorosłych w formie pozaszkolnych form kształcenia zawodowego

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa IX (PI 10iv) / EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Procesu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex ante/on-going

Cel badania

Wsparcie procesu planowania interwencji w zakresie podnoszenia kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych.

Uzasadnienie badania

Jednym z obszarów interwencji jest wsparcie kształcenia osób dorosłych w formach pozaszkolnych. Wymienia się tu przede wszystkim formy kształcenia, regulowane w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), takie jak: kwalifikacyjne kursy zawodowe oraz kursy umiejętności zawodowych. Dotychczasowe doświadczenia pokazują jednak, że liczba osób przystępujących do egzaminów zawodowych po zakończeniu tego typu form kształcenia jest stosunkowo mała (ok. 200 osób rocznie[21]). Dlatego też istnieje potrzeba zbadania, dlaczego jest tak małe zainteresowanie egzaminami zawodowymi wśród osób dorosłych kończących KKZ.
Ponadto możliwe jest finansowanie innych form kształcenia „umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych". Ostatnia kategoria jest dosyć szeroka i umożliwia finansowanie bardzo różnych form kształcenia, jednak zgodnie z logiką interwencji, zawartą w UP oraz RPO WP 2014-2020, należy kłaść nacisk na te formy kształcenia, w przypadku których możliwe jest rzetelne i wiarygodne potwierdzenie efektów uczenia się (walidacja). W Polsce istnieje bardzo wiele różnych form kształcenia, które kończą się niezależną i wiarygodną walidacją. Część z nich jest niezbędnych, aby wykonywać pracę w danym zawodzie, np.:

- uprawnienia do kierowania pojazdami,
- uprawnienia do spawania,
- uprawnienia elektryczne.

Inne formy kształcenia umożliwiają rozwój zawodowy oraz awans. Niestety w Polsce nie ma systemu, który zbierałby wszystkie kwalifikacje, weryfikowałby ich wiarygodność i rzetelność (taką funkcję ma pełnić krajowy rejestr kwalifikacji, jednak nie jest znany termin jego wejścia w życie).
Dlatego też niezbędne jest badanie, które dostarczy IZ RPO WP wyczerpujących i wiarygodnych informacji na temat kwalifikacji, na które jest zgłaszane zapotrzebowanie na rynku pracy, a równocześnie spełniać będą one wymagania IZ RPO WP, czyli warunkiem ich uzyskania będzie wiarygodna walidacja, a także rozpoznawalność wśród pracodawców. Ze względu na ukierunkowanie interwencji w ramach RPO WP 2014-2020, wskazane jest skoncentrowanie się na tych kwalifikacjach, które mogą nabywać osoby o niskich kompetencjach. Efekty badania powinny służyć też poprawie informacji o potrzebach rynku pracy i jakości oferowanych kursów i szkoleń, a tym samym przyczyniać się do ograniczenia asymetrii informacji.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jak należy zaplanować sposób wdrażania interwencji, tak aby możliwe było osiągnięcie celów zapisanych w RPO WP 2014-2020?
- Jak należy zaplanować wsparcie w zakresie KKZ i KUZ w celu zwiększenia zainteresowania tą formą kształcenia?
- Jak oceniana jest jakość i trafność KKZ i KUZ przez głównych odbiorców (uczestników i pracodawców)?
- Które kwalifikacje zawodowe są poszukiwane i cenione na rynku pracy?
- Które kwalifikacje są dostępne i atrakcyjne dla osób o niskich kwalifikacjach?
- Jakie kursy i szkolenia, kończące się walidacją efektów kształcenia i możliwością nabycia kwalifikacji, powinny być finansowane w ramach działania?

[21] Średnia z trzech lat na podstawie informacji Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie o wynikach egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w województwie podkarpackim.

- Jakie warunki powinny spełnić poszczególne formy wsparcia, aby możliwe było ich finansowanie?
- Jakie są potrzeby pracodawców i pracowników w wybranych branżach na pozaszkolne formy kształcenia?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Ewaluacja będzie kombinacją ewaluacji ex ante, ewaluacji opartej na teorii i studium statystycznego. Ponieważ ewaluacja ma służyć wsparciu procesu planowania interwencji, niezbędne jest najpierw dokonanie rozpoznania potrzeb i możliwych sposobów ich zaspokojenia. Dopiero na tej podstawie będzie można projektować system wsparcia. Identyfikowane będą kwalifikacje, które spełniają odpowiednie wymagania jakościowe, bazujące na założeniach krajowego systemu kwalifikacji.

Dlatego też ewaluacja będzie przebiegać według następującego schematu:

- Diagnoza potrzeb na pozaszkolne formy kształcenia zawodowego, które uwzględniają wiarygodną walidację i możliwość nabycia kwalifikacji według następującego schematu:
  - przegląd kwalifikacji możliwych do uzyskania przez osoby o niskich kwalifikacjach (do ich nabycia nie jest wymagane wykształcenie wyższe, średnie), z uwzględnieniem podziału na kwalifikacje uregulowane prawnie (kwalifikacje cząstkowe) i kwalifikacje rynkowe,
  - badanie jakościowe wśród pracodawców i przedstawicieli pracodawców na temat potrzeb w zakresie kwalifikacji oraz identyfikacji kwalifikacji cieszących się ich uznaniem,
  - wywiady jakościowe z przedstawicielami podmiotów oferujących poszczególne kwalifikacje,
  - badanie ilościowe wśród pracodawców na temat potrzeb w zakresie kwalifikacji oraz identyfikacji kwalifikacji cieszących się ich uznaniem.
- Opracowanie listy kwalifikacji, których nabycie będzie finansowane ze środków EFS (w formach pozaszkolnych lub w formie walidacji).

Badanie prowadzone będzie z uwzględnieniem podziału na branże, z naciskiem na te branże, które oferują szczególnie dużo miejsc pracy dla osób o niskich kwalifikacjach. W badaniu uwzględnione będą też kwalifikacje ponadzawodowe (możliwe do wykorzystania w wielu branżach).

Informacje o kwalifikacjach dostępne powinny być również w układzie powiatowym.

- Zaprojektowanie możliwych schematów wdrażania interwencji.

Zakres niezbędnych danych

- dane statystyczne SIO na temat KKZ i KUZ,
- dane na temat innych pozaszkolnych form kształcenia, umożliwiających nabycie kwalifikacji,
- dane statystyczne dotyczące zatrudnienia osób o niskich kwalifikacjach w podziale na branże.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III kw. 2016 r. – I kw. 2017 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 110 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia EFS na poprawę sytuacji osób dorosłych i pracowników uczestniczących w kształceniu ustawicznym oraz na poprawę sytuacji przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Oś priorytetowa: VII (PI 8v), IX (PI 10iii, PI 10iv), I (PI 1b, PI 3c, PI 3b) / EFS i EFRR

Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	On-going/ex post

Cel badania

Poznanie wpływu interwencji w zakresie kształcenia ustawicznego na sytuację pracowników i osób dorosłych.

Uzasadnienie badania

Badanie koncentrować się będzie na ocenie wpływu kształcenia osób dorosłych na ich sytuację. Kształcenie osób dorosłych finansowane będzie w ramach OP VII (kształcenie będzie dostosowane do potrzeb przedsiębiorstw) oraz w OP IX (kształcenie w zakresie kompetencji kluczowych oraz kompetencji zawodowych dla osób w najtrudniejszej sytuacji). Ze wsparcia w OP VII korzystać będą tylko pracownicy, jednak ze wsparcia w OP IX korzystać będą mogli zarówno pracownicy, jak i osoby niepracujące. Dlatego też badając wpływ interwencji na sytuację osób dorosłych, uczestniczących w kształceniu, należy założyć, że efekty mogą dotyczyć różnych wymiarów sytuacji na rynku pracy: awansu lub podwyżki, zmiany pracy, poprawy stabilności zatrudnienia, zwiększenie jego wymiaru. Dotychczasowe efekty interwencji w ramach PO KL były przedmiotem ewaluacji realizowanej m.in. przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju[22]. Jak wynika z tego badania, z projektów korzystały częściej osoby młodsze, lepiej wykształcone, pracujące w większych przedsiębiorstwach. Oznacza to odtworzenie błędu rynku, który potwierdzany jest w innych badaniach, czyli niskiego poziomu uczestnictwa niektórych grup zawodowych w kształceniu ustawicznym[23]. Dlatego też, badanie powinno koncentrować się na ocenie, w jaki sposób interwencja ogranicza błąd rynku.

Wprowadzenie mechanizmu popytowego może odwzorowywać to zjawisko, co może generować wysoki poziom efektu jałowego biegu. Stąd też istotna jest ocena, w jakim stopniu interwencja przyczynia się do uczestnictwa w kształceniu ustawicznym osób, które inaczej nie podnosiłyby w ten sposób swoich kompetencji.

Realizacja badania pozwoli na wypełnienie obowiązku monitorowania losów uczestników projektów 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie (art. 5 i załącznik 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 470). Jego wyniki będą podstawą do szacowania wskaźnika rezultatu długoterminowego w odniesieniu do wszystkich osób pracujących wspartych w Programie:

- Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu.

Badanie dotyczy jednego z ważniejszych obszarów interwencji EFS, czyli zwiększenia adaptacyjności pracowników przedsiębiorstw. Jednak zmienia się mechanizm wdrażania tej interwencji – w nowej perspektywie bazować on będzie na schemacie popytowym i Rejestrze Usług Rozwojowych. Zakłada się, że w województwie wybrany zostanie operator/operatorzy, który/rzy będzie/ą odpowiedzialny/i za dostarczenie wsparcia konkretnym przedsiębiorstwom i ich pracownikom. Dlatego też, szczególnie w pierwszym okresie wdrażania, konieczne jest zaplanowanie badania, które oceni zarówno funkcjonowanie nowego mechanizmu, jak też dostarczy informacji na temat pierwszych efektów interwencji. Tym bardziej, że wnioski z pilotażu nowego rozwiązania są niejednoznaczne[24].

Ocena sposobu funkcjonowania Rejestru Usług Rozwojowych po dwóch latach została zaplanowana na poziomie UP.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, komplementarność.

---

[22] M. Zub, R. Kubajek, P. Penszko, M. Gajewski, J. Szczucki (2015), *Badanie skuteczności wsparcia realizowanego w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013*; PAG-Uniconsult, Warszawa.

[23] K. Turek, B. Worek (2015), *Kształcenie po szkole*, PARP, Warszawa.

[24] Bluehill, Quality Watch (2015), *Ewaluacja podażowego i popytowego systemu kształcenia umiejętności pracowników MŚP – na przykładzie województwa małopolskiego*, Warszawa.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jakie jest dopasowanie wsparcia do potrzeb przedsiębiorstw?
- Jaki jest wpływ wsparcia na kondycję przedsiębiorstw?
- Jakie osoby korzystają ze wsparcia? W jakim stopniu interwencja koryguje „błąd rynku"?
- W jakim stopniu dzięki interwencji zwiększa się skłonność przedsiębiorstw do inwestycji w kompetencje pracowników?
- W jakim stopniu interwencja dopasowana jest do potrzeb odbiorców (w szczególności osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach)?
- W jakim stopniu dzięki interwencji poprawiają się zdolności przedsiębiorstw do strategicznego zarządzania zasobami ludzkimi (identyfikowania potrzeb, planowania rozwoju, oceny efektów podejmowanych działań)?
- Jaki jest wpływ wsparcia na sytuację pracowników przedsiębiorstw, w tym na poziom wynagrodzeń i jakość ich miejsc pracy?
- Jaka jest komplementarność wsparcia pomiędzy trzema badanymi priorytetami (w tym mechanizmy zapewniania komplementarności)?
- Jaka jest jakość oferowanego wsparcia?
- Jaka jest efektywność kosztowa oferowanego wsparcia i relacja kosztów i korzyści?
- W jakim stopniu interwencja wzmacnia lokalne i regionalne rynki pracy?
- Jaki jest wpływ interwencji na rozwijanie regionalnych specjalizacji?
- Jaki jest poziom komplementarności wsparcia z PI 1b, PI 3c, PI 3b?
- Jaka jest komplementarność działań z Krajowym Funduszem Szkoleniowym?
- Jaka jest trafność i skuteczność mechanizmu popytowego?
- Jaka jest efektywność kosztowa wsparcia?
- Jaki jest wpływ interwencji na zachowania migracyjne uczestników projektów (w jaki sposób udział w projekcie przyczynił się do pozostania/opuszczania województwa)?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.
Ocena poziomu dopasowania oferowanego wsparcia do potrzeb pracodawców będzie dokonana na podstawie analizy danych zastanych, a także badań terenowych.
Metodologia badania ilościowego została określona w dużym stopniu przez MR. Bazuje ona na doświadczeniu badania realizowanego w okresie 2007-2013 w ramach PO KL. Metodologia ta określa podejście minimalne, niezbędne do oszacowania wskaźników rezultatów, obejmując m.in. założenia doboru próby, harmonogram pomiaru oraz minimalny zakres pytań kwestionariuszowych. Metodologia ta stanowi realizację planu studium statystycznego.
Zakładany jest trzykrotny pomiar wartości wskaźnika. W ramach każdego z pomiarów badanie uwzględni:

- ocenę logiki interwencji – badanie bazujące na teorii, ze szczególnym naciskiem na analizę kryteriów wyboru projektu (w kolejnych pomiarach realizowanych w ramach badania analiza powinna koncentrować się na ewentualnych zmianach),
- ocenę wpływu interwencji na sytuację osób dorosłych, w tym pracowników i przedsiębiorców,
- ocenę sposobu wdrażania mechanizmu popytowego (w powiązaniu z Rejestrem Usług Rozwojowych).

Ze względu na brak operatu pracowników przedsiębiorstw i osób dorosłych uczestniczących w kształceniu ustawicznym, nie ma możliwości porównania efektów wsparcia do próby kontrolnej. Możliwe jest natomiast porównywanie efektów różnych form wsparcia (np. kursów i studiów podyplomowych).
Ocena wpływu interwencji na sytuację pracowników wykonana będzie zgodnie z metodologią ewaluacji bazującej na teorii oraz poprzez zestaw odpowiednio skonstruowanych pytań. Ewaluacja oparta na teorii wymaga przeprowadzenia szeregu wywiadów z bezpośrednimi uczestnikami szkoleń, ich pracodawcami (w tym przełożonymi), organizatorami szkoleń oraz IZ RPO WP i IP WUP. W celu uchwycenia mechanizmów oddziaływania interwencji na poziomie przedsiębiorstw proponuje się pogłębione badanie studiów przypadku przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia.
Badania jakościowe pozwolą również na pogłębioną analizę komplementarności wsparcia z innymi politykami publicznymi, kierowanymi do przedsiębiorstw, zarówno wspieranymi ze środków Funduszy Europejskich, jak również ze środków krajowych.
W badaniu ilościowym należy uwzględnić dwa poziomy pomiaru: pracowników (uczestników projektów) oraz kadry zarządzającej przedsiębiorstw (w przypadku PI 8v).

Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny – dane dotyczące uczestników projektów (charakterystyka osoby, zakres wsparcia, dane kontaktowe);
- dane dotyczące przedsiębiorstw, których pracownicy skorzystali ze wsparcia;
- dane dotyczące KFS pozyskane z IP WUP;
- dane dotyczące zapotrzebowania pracodawców na kompetencje pozyskane z innych badań (np. Bilansu Kapitału Ludzkiego).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*, obowiązkowe jest co najmniej czterokrotne przeprowadzenie pomiaru. Ze względu na brak reprezentatywnej grupy populacji badania dla pierwszego pomiaru, zdecydowano o połączeniu pierwszego i drugiego pomiaru, w wyniku czego pomiar wskaźnika rezultatu długoterminowego dokonany zostanie trzykrotnie.
Planowane terminy badań:

1. I – II kw. 2019 r.
2. III – IV kw. 2021 r.
3. III – IV kw. 2024 r.

Ostatni pomiar zostanie sfinansowany w ramach regionalnego programu operacyjnego kolejnej perspektywy finansowej.

Szacowany koszt badania

Pierwszy pomiar: ok. 160 tys. PLN (koszt uzależniony od liczby wspartych przedsiębiorstw).
Kolejne pomiary: po ok. 120 tys. PLN każdy.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia na poprawę dostępu do wysokiej jakości usług społecznych

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Oś priorytetowa VI (PI 9a), VIII (PI 9i, PI 9iv) / EFRR i EFS

Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	On-going/ex post

Cel badania

Zbadanie wpływu interwencji na poprawę dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług społecznych.

Uzasadnienie badania

Inwestycje w usługi społeczne w okresie 2014-2020 są relatywnie nowym obszarem interwencji dla polityki spójności. Dlatego też wiąże się z nim wiele niepewności i znaków zapytania. Fakt ten pogłębia brak uporządkowanej i solidnej wiedzy na temat rzeczywistej oferty usług społecznych na terenie województwa podkarpackiego.

Dodatkowo w nowym okresie programowania kładziony jest nacisk na deinstytucjonalizację usług społecznych, która jest nowym procesem i budzi duży opór wśród przedstawicieli instytucjonalnych form usług społecznych. Kolejnym czynnikiem zwiększającym poziom niepewności jest konieczność ścisłej koordynacji wsparcia ze środków EFS i EFRR.

Wobec skali wyzwań związanych z interwencją oraz braku wcześniejszych doświadczeń istnieje ryzyko, że interwencja zostanie niewłaściwie zaprojektowana i zakładane cele nie zostaną osiągnięte.

Wszystkie te czynniki powodują, że interwencja w obszarze usług społecznych powinna być poddana ewaluacji, która będzie stanowić wsparcie dla IZ RPO WP w procesie planowania i wdrażania interwencji, dostarczając równocześnie solidnych i rzetelnych danych na temat jej efektów.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jaka jest trafność inwestycji w usługi społeczne? W jakim stopniu wsparte usługi społeczne odpowiadają na najważniejsze potrzeby w województwie ze względu na rodzaj usługi, rozkład terytorialny, użytkowników?
- Jak oceniana jest logika interwencji EFS i EFRR w zakresie poprawy dostępu do usług społecznych?
- Jak zmienił się dostęp do usług społecznych dzięki interwencji EFS i EFRR?
- Jaki jest poziom koordynacji wsparcia EFS i EFRR? Na ile skuteczne są wdrożone mechanizmy koordynacji?
- Jaki jest poziom koordynacji wsparcia EFS i EFRR z innymi działaniami, w tym m.in. polityką krajową?
- Jaka jest dostępność (finansowa) oferowanych usług w stosunku do usług finansowanych ze środków krajowych?
- Jakie osoby korzystają z usług społecznych wspartych w ramach Programu, z uwzględnieniem różnych usług?
- Jak zmieniła się sytuacja osób korzystających z usług społecznych w trakcie realizacji projektu i 12 miesięcy po zakończeniu jego realizacji?
- Jaka jest dostępność wspartych usług po zakończeniu programu?
- Jaka jest efektywność kosztowa wspartych usług? Jakie są koszty jednostkowe usług w porównaniu do usług świadczonych poza RPO WP 2014-2020?
- W jakim stopniu interwencja przyczyniła się do deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwie podkarpackim?
- Jaki jest poziom komplementarności wsparcia z PI 9i i PI 9v?
- Jaka jest komplementarność wsparcia z działaniami Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.

Schemat ewaluacji opartej na teorii zakłada odtworzenie i ocenę teorii interwencji. Badanie będzie miało charakter jakościowy i bazować będzie na analizach dokumentów i wywiadach z kluczowymi interesariuszami. Ponadto bazować będzie na wynikach badania zrealizowanego przez KJE we współpracy z MRPiPS. Umożliwi to uchwycenie zmiany w dostępie do usług społecznych, a także w poziomie satysfakcji klienta.

Metodologia niniejszego badania, zostanie dopasowana do metodologii badania planowanego przez KJE. Badanie to będzie się koncentrować na poprawie dostępności do usług społecznych, a także trwałości wspartych usług.

Badanie będzie prowadzone m.in. na bazie istniejących danych administracyjnych, które jednak podlegać będą weryfikacji pod kątem jakości i oceny, a także uzupełnieniom. Dodatkowo przewiduje się prowadzenie uzupełniających badań ilościowych.

Ponadto zakłada się badania jakościowe, prowadzone zgodnie z planem studium przypadku. Studium przypadku może być prowadzone na poziomie powiatów – pozwoli to na uwzględnienie lokalnego kontekstu dostępu do usług społecznych, a także interakcji pomiędzy poszczególnymi usługami.

Zakres niezbędnych danych

- centralny system teleinformatyczny,
- dane dotyczące dostępności usług społecznych, z uwzględnieniem zróżnicowania terytorialnego (co najmniej na poziomie NUTS 4), rodzajów usług i podmiotów świadczących usługi, pochodzące ze sprawozdań MRPiPS-05, od władz samorządowych oraz od podmiotów świadczących usługi społeczne,
- dane od projektodawców,
- dane nt. skali, zakresu, kosztów i ceny usług społecznych, świadczonych przez podmioty publiczne i prywatne (jednym z celów badania będzie uzupełnienie brakujących danych na temat dostępności usług społecznych w województwie podkarpackim).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II- IV kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Ok. 150 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Wpływ działań rewitalizacyjnych na sytuację obszarów zdegradowanych

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Oś priorytetowa VI (PI 9b), VIII (PI 9i) / EFRR i EFS

Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	Ex post

Cel badania

Zbadanie wpływu rewitalizacji na sytuację obszarów zdegradowanych, w tym poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne tych obszarów.

Uzasadnienie badania

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych jest jednym z priorytetów polityki rozwoju. Jednak w nowej perspektywie finansowej rewitalizacja będzie wdrażana inaczej niż w okresie 2007-2013. Na podstawie dokumentów programowych można stwierdzić, że podstawowe różnice polegać będą na:

- nacisku na osiąganie celów społecznych (ograniczenie ubóstwa, problemów społecznych, wzrost zatrudnienia),
- zintegrowanym podejściu do rewitalizacji, łączącym działania o charakterze infrastrukturalnym, gospodarczym i społecznym.

Działania inwestycyjne z EFRR muszą wykazywać komplementarność z projektami planowanymi do realizacji z EFS.

Należy podkreślić, ze rewitalizacja w tym kontekście dotyczy całej wiązki projektów, finansowanych w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych, ze szczególnym naciskiem na PI 9b i 9i. Uzupełniające inwestycje niezbędne dla rewitalizacji danego obszaru zostały przewidziane w PI 3a, 4c, 4e, 6b i 9a. Przedmiotem ewaluacji powinna być ocena łącznego oddziaływania.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jaka jest trafność doboru obszarów poddanych rewitalizacji? (ocena kryteriów i sposobu wyboru projektów).
- W jaki sposób zapewniona została komplementarność działań na obszarach rewitalizowanych? Jak oceniany jest poziom komplementarności działań finansowanych z różnych źródeł?
- Jaki jest poziom zmian na obszarach rewitalizowanych? Czy sytuacja na obszarach rewitalizowanych poprawia się w porównaniu do sytuacji w poszczególnych miejscowościach?
- Jakie są różnice pomiędzy rewitalizacją na obszarach wiejskich i miejskich (pod względem trafności, skuteczności, użyteczności, trwałości)?
- Jakie zmiany są obserwowane na obszarach rewitalizowanych, np. w zakresie:
  - jakości życia,
  - poziomu: ubóstwa, aktywności społecznej, integracji społecznej,
  - liczby: miejsc pracy, przedsiębiorstw,
  - dostępu do edukacji i innych usług społecznych,
  - stanu lokalnej infrastruktury,
  - poziomu czynszów na obszarach rewitalizowanych,
  - odpływu lokalnych mieszkańców i przedsiębiorców,
  - napływu nowych mieszkańców?
- Jaki jest wpływ działań na obszarach rewitalizowanych na obserwowane zmiany?
- Jaka jest trwałość osiągniętych zmian?
- Jakie są negatywne efekty rewitalizacji?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.

Przewiduje się ewaluację wpływu bazującą na teorii. Badanie bazujące na schemacie kontrfaktycznym jest nieuzasadnione, ze względu na brak grupy kontrolnej. Możliwe jest natomiast porównanie sytuacji na obszarze rewitalizowanym do zmian na poziomie całych miejscowości, w których wdrażany jest program rewitalizacyjny lub porównywalnych miejscowości. Zakres porównań może zostać ograniczony do tych obszarów, dla których dostępne są dane statystyczne.

Ponieważ każdy obszar objęty rewitalizacją ma swoją specyfikę, zasadne jest zaprojektowanie schematu badania na bazie analizy przypadków.

Głębsza i rozciągnięta w czasie analiza mechanizmów zmiany na rewitalizowanych obszarach powinna dostarczyć pogłębionej, rzetelnej wiedzy na temat zachodzącej zmiany.

Równocześnie wszystkie obszary objęte rewitalizacją powinny być objęte systematycznym, ujednoliconym badaniem zmian w kluczowych wymiarach:

- sytuacji na rynku pracy (zmiany liczby bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, liczba tworzonych miejsc pracy),
- aktywności gospodarczej (liczby nowych przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych),
- aktywności społecznych (liczba lokalnych inicjatyw, zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej),
- integracji społecznej (poziom kontaktów społecznych mieszkańców),
- jakości życia (subiektywna ocena mieszkańców),
- przestępczości (liczba przestępstw, liczba aktów wandalizmu),
- poziomu ubóstwa (liczba osób pobierających okresowe świadczenia z pomocy społecznej),
- poziomu integracji społecznej (skala i intensywność kontaktów społecznych),
- dostępu do usług (edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych, kulturalnych),
- skłonności do migracji,
- efektów negatywnych (wzrost czynszów, odpływ dotychczasowej ludności i dotychczasowych przedsiębiorców),
- dodatkowych wymiarów, istotnych dla danej lokalizacji.

Pomiar zmiany sytuacji w miarę możliwości powinien bazować na danych zastanych. W niektórych przypadkach konieczne jednak będzie pozyskanie danych pierwotnych.

W badaniu konieczne jest uwzględnienie obszernego komponentu jakościowego, który koncentrował się będzie na zrozumieniu mechanizmu oddziaływania interwencji na ożywienie społeczno-gospodarcze na rewitalizowanych obszarach.

Zakres niezbędnych danych

- dokumentacja projektowa,
- dane ze statystyki publicznej, m.in. GUS,
- dane pozyskane od beneficjentów (do pozyskiwania których zostali zobowiązani projektodawcy),
- dane z centralnego systemu teleinformatycznego,
- dane pozyskane od osób zaangażowanych we wdrażanie RPO WP 2014-2020,
- dane uzyskane od instytucji z obszarów rewitalizowanych (m.in. UG, PUP, OPS, US),
- programy rewitalizacji,
- dane pozyskane w ramach badań ilościowych na obszarach rewitalizowanych.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II - IV kw. 2021 r.

Szacowany koszt badania

ok. 140 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna

Uwagi i komentarze

-

Ocena wpływu wsparcia RPO WP 2014-2020 w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 i usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku przedszkolnym

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Oś priorytetowa: VI (PI 9a, PI 10a), VII (PI 8iv); IX (PI 10i) / EFS i EFRR

Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	On-going/ex post

Cel badania

Celem badania jest ocena efektów działań w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz usług edukacyjno-wychowawczych dla dzieci w wieku przedszkolnym, określonym w ustawie o systemie oświaty.

Uzasadnienie badania

Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w województwie podkarpackim pomimo systematycznego wzrostu, w dalszym ciągu jest niższy od krajowego. W regionie występują znaczące dysproporcje w dostępie do edukacji przedszkolnej widoczne przede wszystkim w podziale na miasto - gdzie odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym sięga 86,6% (2012 r.) i wieś, gdzie wartość ta sięga 55,1% (2012 r.). Ponadto zaledwie 3% wszystkich dzieci do 3 roku życia jest objętych opieką powyżej 30 godzin w tygodniu w porównaniu do ogólnej liczby dzieci w tym wieku w kraju. Województwo podkarpackie pod względem wartości wskaźnika liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych przypadających na 1000 dzieci w wieku do 3 lat zajmuje 9 miejsce w kraju (wartość wskaźnika 32,7), przy wartości tego wskaźnika dla Polski 37,9. W związku z powyższym zakłada się, że interwencja przyczyni się do wzrostu liczby miejsc w żłobkach i innych formach opieki nad dziećmi do lat 3, wychowania przedszkolnego oraz zmniejszeniu dysproporcji w dostępie do edukacji przedszkolnej. Lepsza dostępność do tego typu usług może przyczynić się do wzrostu urodzeń oraz ograniczyć skalę migracji do innych województw. Przyczyniać się też będzie do poprawy sytuacji rodziców na rynku pracy.

Badanie ewaluacyjne jest również niezbędne do monitorowania wskaźnika rezultatu długoterminowego:

- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS;
- Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS.

Wpływ inwestycji w poprawę dostępności i jakości usług edukacyjno-wychowawczych dla dzieci w wieku przedszkolnym był przedmiotem badania ewaluacyjnego, realizowanego na zlecenie Ministerstwa Rozwoju w okresie 2007-2013. Badanie to pokazało pozytywne efekty interwencji, szczególnie w zakresie poprawy dostępu do usług edukacji przedszkolnej. Obecnie brakuje rzetelnych danych na temat wpływu dostępnych usług na sytuację zawodową i społeczną opiekunów, nie są znane także prognozy dotyczące trwałości tworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Dlatego też wskazane jest uwzględnienie tego badania w perspektywie 2014-2020.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jaka jest dostępność do usług opieki nad dzieckiem do lat 3 w województwie podkarpackim i jak zmieniła się po interwencji (w tym analiza terytorialna)?
- Jak wzrosła dyspozycyjność opiekunów małych dzieci (głównie kobiet) i jak przełożyło się to na wzrost ich aktywności na rynku pracy?
- Jaka byłaby skala zmian sytuacji zawodowej opiekunów bez udziału w interwencji, czy opuściliby region w poszukiwaniu pracy w przypadku nie podjęcia udziału w projekcie?
- Jakie czynniki wpływają na osiągane efekty, z uwzględnieniem charakterystyki uczestników projektów oraz specyfiki wykorzystywanych instrumentów wsparcia?
- Czy i w jakim stopniu realizacja projektów związanych z dostępnością usług opiekuńczych i edukacyjno-wychowawczych dla dzieci przyczyniła się do poprawy/pogorszenia sytuacji na terenach wiejskich w województwie podkarpackim?
- Jaka jest trwałość zmian w sytuacji uczestników projektów?
- Jaka jest trwałość nowoutworzonych miejsc wychowania przedszkolnego i opieki żłobkowej?
- Jaka jest efektywność kosztowa osiąganych efektów?
- Jakie są bariery we wdrażaniu projektów?

- Jaka jest komplementarność wsparcia pomiędzy interwencją EFS i EFRR?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych ewaluacja będzie kombinacją studium statystycznego, studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii. Badanie składać się będzie z trzech faz.

- Pierwsza faza badania koncentrować się będzie na:
  - odtworzeniu teorii programu i ocenie jego adekwatności. Szczególny nacisk zostanie położony na ocenę wyników pierwszych konkursów pod kątem wykorzystania dostępnych środków oraz możliwości osiągnięcia rezultatów założonych w programie (mierzonych wskaźnikami produktu i rezultatu). Analiza uwzględni rozkład przestrzenny tworzonych miejsc opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej, poziom zainteresowania ofertą nowych placówek, a także trendy i prognozy demograficzne
  - ocenie trwałości utworzonych w Programie miejsc opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej i efektywności kosztowej (analiza kosztu jednostkowego utworzenia i utrzymania miejsc opieki i edukacji). Badanie bazować będzie na podejściu ewaluacji opartej na teorii. Wynika to przede wszystkim z braku próby kontrolnej (trudno zakładać, aby w tym samym czasie powstała poza programem porównywalna liczba miejsc opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej);
  - ocenie wpływu utworzenia miejsc opieki nad dziećmi oraz edukacji przedszkolnej na aktywność zawodową opiekunów – badanie to bazować będzie na podejściu statystycznym – niezbędne jest zbadanie sytuacji zawodowej opiekunów dzieci, korzystających z nowych usług oraz zmiana ich sytuacji w czasie.
- Druga faza badania zasadniczo powinna być powtórzeniem pierwszej fazy badania (w zakresie oceny trwałości utworzonych w Programie miejsc opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej i efektywności kosztowej oraz oceny wpływu utworzonych miejsc opieki nad dziećmi oraz edukacji przedszkolnej na aktywność zawodową opiekunów), z uwzględnieniem projektów realizowanych do końca 2020 r.

Zakres niezbędnych danych

Zakres niezbędnych danych

- Dane z centralnego systemu informatycznego, dotyczące wspieranych placówek świadczących usługi opiekuńcze i usługi edukacji przedszkolne,
- Dane z centralnego systemu informatycznego, dotyczące zakresu i kosztów wsparcia wspartych placówek opieki i edukacji przedszkolnej,
- Dane dotyczące zakresu i kosztów usług świadczonych przez placówki opieki i edukacji przedszkolnej świadczonych po zakończeniu projektów,
- Dane dotyczące sytuacji gospodarstw domowych opiekunów dzieci.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Planowanie terminy badań:

1. III-IV kw. 2020 r.,
2. III-IV kw. 2023 r.

Szacowany koszt badania

Szacunkowy koszt pierwszego pomiaru: 140 tys. PLN. Szacunkowy koszt drugiego pomiaru: po 110 tys. PLN.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna

Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia na jakość kształcenia zawodowego w województwie podkarpackim

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VI (PI 10a), IX (PI 10iv) / EFRR i EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	On-going, ex post

Cel badania

Zbadanie wpływu wsparcia na jakość kształcenia zawodowego w województwie podkarpackim

Uzasadnienie badania

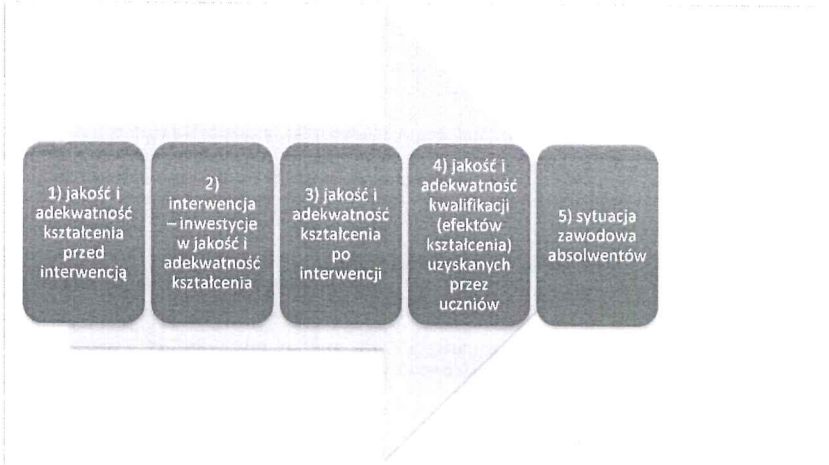
Jednym z priorytetów w nowej perspektywie finansowej jest zdecydowana poprawa jakości kształcenia zawodowego. Wysokiej jakości kształcenie zawodowe może mieć bardzo pozytywny wpływ na sytuację młodzieży na rynku pracy (czego dowodzi przykład niemiecki), jak również na rozwój całego gospodarki, w tym szczególnie branż o dużym potencjale innowacyjności i zwiększania wydajności (np. w przemyśle, budownictwie). Województwo podkarpackie przykłada dużą wagę do poprawy jakości kształcenia zawodowego, o czym świadczy m.in. projekt systemowy, wdrażany przez WUP w Rzeszowie pt.: „Podkarpacie stawia na zawodowców", zakończony w 2015 r.

Na poziomie krajowym prowadzona będzie ewaluacja dotycząca losów zawodowych absolwentów szkół zawodowych. Niniejsze badanie będzie z nim kompatybilne, dostarczając bardziej pogłębionej wiedzy o mechanizmach zmiany zachodzących na poziomie szkół i placówek, a także na temat efektów zmiany w zakresie jakości kształcenia. Zakłada się tutaj, że poprawa jakości kształcenia (rozumiana jako poprawa warunków i sposobów kształcenia) przekładać się będą na lepsze efekty kształcenia zawodowego i poprawę sytuacji absolwentów szkół zawodowych.

Koncepcja jakości powinna bazować na ustalonych na poziomie europejskim założeniach, w tym szczególnie Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET).

Badanie będzie również powiązane z planowanym w ramach Planu ewaluacji PO WER badaniem pn. *PO WER dla zawodowców – ocena wsparcia udzielonego absolwentom szkół zawodowych w ramach PO WER w województwie podkarpackim w obszarach kluczowych dla rozwoju regionu*. Badanie będzie zorientowane na ocenę jakości wsparcia na rzecz absolwentów szkół zawodowych, będących w grupie YEI (cel główny badania), zwłaszcza pod kątem zmian na regionalnym rynku pracy związanych z rozwojem na Podkarpaciu przemysłu około-lotniczego. Badanie główne poprzedzi część diagnostyczna, dot. jakości kwalifikacji uzyskiwanych w trakcie nauki w zasadniczej szkole zawodowej / technikum i wynikającej z tego sytuacji absolwentów szkół zawodowych na rynku pracy (tu wykorzystane zostaną również doświadczenia WUP w Rzeszowie z okresu 2007-2013 w zakresie podnoszenia oferty edukacyjnej szkół zawodowych). Zidentyfikowane zostaną efekty wsparcia w kontekście potrzeb tej konkretnej grupy, sytuacji i wyzwań społeczno-ekonomicznych na styku rynku pracy i edukacji zawodowej, oraz celów OP I PO WER. Badanie to będzie miało 2 etapy – pierwszy planowany jest w 2016 r., drugi w 2019 r.

Niniejsze badanie będzie blisko powiązane z planowanym badaniem w ramach planu ewaluacji PO WER, koncentrować się jednak będzie na zmianach zachodzących na poziomie szkoły. Będzie to przebiegało według poniższego schematu:

Badanie w ramach RPO WP 2014-2020 koncentrować się będzie na relacji między 1-2,3. Badanie w ramach PO WER koncentrować się będzie na pkt. 4 (przy założeniu, że również w tym wymiarze mierzony będzie punkt wyjścia). Badanie planowane przez MR koncentrować się będzie na pkt. 5.

Złożenie tych trzech badań pozwoli na wyciągnięcie pogłębionych wniosków dotyczących jakości szkolnictwa zawodowego.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jaka jest teoria zmiany wsparcia w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego?
- Jaka jest trafność wsparcia?
- Jakie są zmiany w zakresie jakości kształcenia zawodowego?
- Jakie elementy interwencji mają największy wpływ na jakość kształcenia?
- Jakie są najważniejsze trudności z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia zawodowego?
- Jaka jest efektywność kosztowa prowadzonych działań?
- Jaka jest trwałość zmian w jakości kształcenia?
- Jakie dodatkowe działania są niezbędne, aby poprawić jakość kształcenia zawodowego?
- Jaka jest komplementarność między działaniami finansowanymi ze środków EFS i EFRR w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego?
- Jaka jest spójność interwencji z potrzebami regionalnego i lokalnych rynków pracy (w tym z regionalnymi / inteligentnymi specjalizacjami)?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych ewaluacja będzie kombinacją studium przypadku i ewaluacji opartej na teorii.

Podstawą metodologii badania będzie europejska rama odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET). Zalecenia te zostały dostosowane do warunków polskich przez KOWEZiU w publikacji pt. *Standardy jakości kształcenia zawodowego*, w której przedstawiono szczegółowo sposób oceniania jakości kształcenia zawodowego. Zaproponowana tam metodologia jest w praktyce instrumentem, ułatwiającym krajom członkowskim ocenę i doskonalenie jakości.

Zakłada się, że badanie prowadzone będzie na poziomie pojedynczych szkół i placówek, oferujących kształcenie zawodowe. Badanie będzie polegało na jakościowej analizie jakości kształcenia w tych placówkach, ocenie postępów w tych szkołach oraz wpływie interwencji na zachodzące zmiany.

Dlatego też zakłada się, że projektowane badanie będzie miało charakter ewaluacji bazującej na

teorii. W pierwszej fazie badania analizie poddana zostanie logika interwencji z punktu widzenia jakości kształcenia zawodowego. W kolejnych krokach logika ta będzie weryfikowana. Zakładamy, że konieczne będzie co najmniej dwukrotne wejście do badanych szkół: w pierwszym roku wdrażania programów oraz po ok. roku lub dwóch latach – pozwoli to uchwycić zmiany, a równocześnie określić związek przyczynowo – skutkowy pomiędzy nimi.
Badanie powinno mieć charakter przede wszystkim jakościowy, choć możliwe jest uzupełniające przeprowadzenie badań ilościowych.

Zakres niezbędnych danych

- dane z centralnego systemu teleinformatycznego dotyczące wspieranych szkół,
- szczegółowe dane dotyczące zakresu i kosztów wsparcia poszczególnych szkół,
- dane dotyczące efektów nauczania w badanych szkołach (przystępowanie i zdawalność egzaminów zawodowych.

Ramy czasowe realizacji badania

Zakłada się co najmniej dwukrotne przeprowadzenie pomiaru, przy czym badanie powinno być skoordynowane z rokiem szkolnym:

- II - IV kw. 2017 r.
- II - III kw. 2019 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jego przeprowadzenia

Szacunkowy koszt badania: po ok. 120 tys. PLN każda edycja.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP 2014-2020, ewaluacja zewnętrzna

Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia w zakresie kształcenia ogólnego

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz	
Oś priorytetowa VI (PI 10a), IX (PI 10i) / EFRR i EFS	
Typ badania (wpływu, procesu)	Wpływu
Moment przeprowadzenia (ex ante, on-going, ex post)	On-going/ex post

Cel badania

Zbadanie wpływu wsparcia na efekty kształcenia ogólnego w województwie podkarpackim.

Uzasadnienie badania

Jednym z kluczowych celów interwencji w ramach RPO WP 2014-2020 jest poprawa efektów kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy. Dotychczasowe doświadczenia interwencji w obszarze kształcenia ogólnego prowadzą do niejednoznacznych wniosków dotyczących faktycznego wpływu interwencji na poprawę efektów kształcenia. Wynika to z jednej strony z dość dużych różnic we wsparciu pomiędzy poszczególnymi szkołami, a także z niedostatków miar efektów kształcenia.
Kwestia ta nabiera szczególnego znaczenia wobec planowanego skoncentrowania się na inwestycjach w TIK. Ewaluacje dotychczasowych działań w tym obszarze pokazują, że tego typu inwestycje nie przynoszą efektów lub efekty są ograniczone[25]. W związku z tym niezbędne jest prowadzenie systematycznej, pogłębionej ewaluacji, która dostarczy twardych, rzetelnych wniosków na temat osiąganych efektów i będzie mogła być podstawą dla decyzji zarządczych.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość, komplementarność.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jaka jest teoria zmiany wsparcia w zakresie poprawy jakości kształcenia ogólnego?
- Jaka jest trafność wsparcia? Czy wsparcie odpowiadało diagnozie potrzeb szkół (zatwierdzanej przez organ prowadzący i obejmującej zapotrzebowanie szkół na dany typ wsparcia)?
- Jaki jest zakres wsparcia? Jakie są zróżnicowania w tym zakresie?
- Jak zmienia się jakość procesu kształcenia pod wpływem interwencji?
- Jaki jest wpływ interwencji na osiągane efekty kształcenia?
- Jaka jest efektywność kosztowa wsparcia?
- Jaka jest komplementarność między działaniami finansowanymi ze środków EFS i EFRR?
- Jaka jest spójność interwencji z potrzebami regionalnego i lokalnych rynków pracy (w tym z regionalnymi / inteligentnymi specjalizacjami)?
- Jakie są najważniejsze trudności z poprawą efektów kształcenia ogólnego?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

Z perspektywy planów badawczych zakłada się, że ewaluacja będzie kombinacją studium przypadku, quasi eksperymentu i ewaluacji opartej na teorii. Zakłada się, że jednostką analizy będzie szkoła – na tym etapie bowiem możliwe jest uchwycenie zmiany w osiąganych efektach nauczania. Schemat badania bazującego na teorii – służyć będzie odtworzeniu i ocenie teorii zmiany na poziomie Programu. Należy wziąć pod uwagę, że interwencja będzie różnić się pomiędzy szkołami – zakres wsparcia może bowiem różnić się pomiędzy szkołami, ze względu na różne potrzeby szkół. Dlatego też na tym etapie należy poddać analizie teorie interwencji na poziomie poszczególnych szkół.
Badanie bazujące na teorii bazować będzie przede wszystkim na wywiadach jakościowych prowadzonych z kluczowymi interesariuszami. Wywiady te prowadzone będą w początkowej fazie realizacji projektów i po ich zakończeniu. Pozwoli to na uchwycenie zmian w sposobie działania szkoły, a także może dostarczyć wyjaśnienia dla obserwowanych zmian w efektach kształcenia.

Niezależnie od przyjętego modelu wdrażania interwencji, oczekiwanym efektem ma być poprawa kompetencji kluczowych. W Polsce brakuje wystandaryzowanych narzędzi do mierzenia kompetencji kluczowych. Dlatego też niezbędne jest bazowanie na wynikach egzaminów zewnętrznych, choć jest to obarczone szeregiem obciążeń. Zmianę w poziomie efektów nauczania będzie można zmierzyć poprzez porównanie szkół korzystających ze wsparcia do próby kontrolnej.

[25] J. Hattie (2009), *Visible Learning; A Synthesis of over 800 Meta-analyses relating to achivements*, Routledge, Londyn, Nowy Jork.

Pomiar efektów może odbywać się na bazie dwóch zasadniczych miar:

- uzyskiwane wyniki w ramach egzaminów zewnętrznych w stosunku do średniej krajowej,
- porównywalne wyniki egzaminów zewnętrznych.

Zakres niezbędnych danych

- dane z centralnego systemu teleinformatycznego dotyczące wspieranych szkół,
- dane dotyczące wyników sprawdzianu i egzaminów zewnętrznych , w tym również porównywalnych wyników egzaminów zewnętrznych.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zakłada się co najmniej dwukrotne przeprowadzenie pomiaru, przy czym badanie powinno być skoordynowane z rokiem szkolnym:

- I - III kw. 2018 r,
- II - IV kw. 2020 r.

Szacowany koszt badania

Szacunkowy koszt badania: po ok. 130 tys. PLN każda edycja.

Podmiot odpowiedzialny za realizację badania

JE RPO WP, ewaluacja zewnętrzna.

Uwagi i komentarze

Ocena wpływu wsparcia programów zdrowotnych w ramach RPO WP 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/działań) oraz fundusz

Oś priorytetowa VII (PI 8vi), VIII (PI 9iv) / EFS

Typ badania (wpływu, procesu) Wpływu

Moment przeprowadzenia (ex-ante, on-going, ex-post) Ex-post

Cel badania

Celem badania jest ocena trafności, użyteczności, efektywności, trwałości regionalnych programów zdrowotnych.

Uzasadnienie badania

Obowiązek przeprowadzenia ewaluacji wynika z zapisów *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020*. Zgodnie z ww. *Wytycznymi* usługi zdrowotne realizowane będą w oparciu o regionalne programy zdrowotne, które podlegają ewaluacji m.in. w zakresie: oceny ich skuteczności, oceny zgłaszalności do programu, oceny jakości świadczeń w programie, a także analizy ich wyników i rezultatów (ocena efektywności programu). Działania z zakresu usług zdrowotnych były realizowane w perspektywie 2007-2013, miały one jednak charakter pilotażowy i były realizowane w komponencie krajowym PO KL. Wsparcie usług zdrowotnych w RPO WP 2014-2020 wiąże się z wieloma wyzwaniami, dlatego też niezbędne jest dokładne zaprojektowanie wsparcia, a także uważna ewaluacja sposobu jego wdrażania, tak aby możliwe było wprowadzanie ewentualnych korekt.

Kryteria badania

Trafność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

- Jak oceniana jest trafność wsparcia? Czy działania dotyczące rekrutacji do udziału w badaniach zostały prawidłowo zaplanowane (były trafne w stosunku do grupy docelowej)?
- W jakim stopniu wsparcie przyczynia się do poprawy dostępności do usług zdrowotnych dla osób doświadczających największych barier w ich dostępie?
- Jaka jest użyteczność usług zdrowotnych, w tym przede wszystkim dopasowanie do potrzeb grupy docelowej wsparcia? Czy oferowane wsparcie odpowiadało na wszystkie zdiagnozowane potrzeby? Jeśli nie, to jakiego rodzaju dodatkowe/inne świadczenia należałoby dodać do programu w przyszłości
- Jaka jest efektywność kosztowa świadczonych usług?
- Jaki jest długoterminowy wpływ zrealizowanych projektów na dostępność do niedrogich i wysokiej jakości usług zdrowotnych?
- Czy i na ile działania podjęte w programie podniosły wiedzę np. mieszkańców, personelu medycznego nt. sposobów leczenia danej choroby?
- Na ile działania podjęte w programie przyczyniły się do wzrostu zgłaszalności na badania biorąc pod uwagę np. płeć, wiek mieszkańców województwa podkarpackiego?
- Na ile program przyczynił się do zwiększenia wykrywalności danej choroby w województwie (porównując stan wyjściowy)?

Ogólny zarys metodyki badania

Zastosowany plan badawczy i zarys metodyki

W ramach każdego z regionalnych programów zdrowotnych zastosowany zostanie plan studium statystycznego oraz badania opartego na teorii.

Badanie oparte na teorii służyć będzie przede wszystkim ocenie poprawności zaprojektowanej logiki interwencji. Ocena ta będzie sporządzana na podstawie analizy dokumentów oraz metod jakościowych i ilościowych analizy danych.

Studium statystyczne służyć będzie pozyskaniu i szczegółowej analizie danych statystycznych na temat każdego regionalnego programu zdrowotnego, w tym przede wszystkim: charakterystyki osób korzystających z dofinansowanych usług zdrowotnych, zakresu oferowanych usług, kosztów usług zdrowotnych.

Dodatkowo prowadzone będą badania ilościowe wśród użytkowników usług, służące ocenie użyteczności tych usług, ich dostępności i jakości.

Zakres niezbędnych danych

- dokumentacja programowa, konkursowa, projektowa,
- centralny system teleinformatyczny – dane odbiorców usług,

• dane na temat zakresu i kosztów świadczonych usług (pozyskiwane od projektodawców).
Ramy czasowe realizacji badania
II-IV kw. 2022 r.
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jego przeprowadzenia
Ok. 200 tys. PLN
Podmiot odpowiedzialny za realizację badania
JE RPO WP 2014-2020, ewaluacja zewnętrzna
Uwagi i komentarze
Ostateczny wybór podejścia badawczego i szczegółowe określenie: metodologii badawczej, zakresu niezbędnych danych, ram czasowych oraz ilości pomiarów możliwe będzie po przyjęciu przez KM RPO WP regionalnych programów zdrowotnych, w których określony/e zostanie zakres usług zdrowotnych i grupy docelowe wsparcia.

